

وزارت معارف

دری

صنف پنجم

دری صنف پنجم

سال چاپ: ۱۳۹۹ ه.ش.

سرود ملی

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه پان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیري
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت معارف

دری

صنف پنجم

سال چاپ: ۱۳۹۹ هـ. ش.

مشخصات کتاب

مضمون: دری

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش دری نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: پنجم

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تالیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۹ هجری شمسی

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقراً باسم ربك

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه گان هویدا است، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می نمایند. در چنین برهه سرنوشت ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می باشد.

از همین رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت های مهم وزارت معارف پنداشته می شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به عنوان تربیت کننده گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هیچ نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه های فردای کشور می خواهیم تا از فرصت ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجدانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن ها در این راه مقدس و انسان ساز موفقیت استدعا دارم. با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مرفعی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست عنوان‌ها

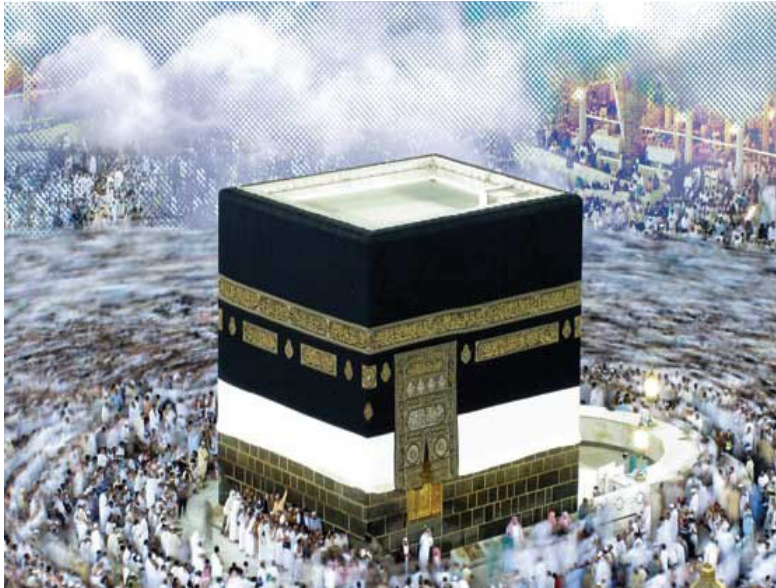
شماره	عنوان	صفحه	ساعت‌های درسی
۱	ستایش خداوند <small>ﷻ</small>	۱	تدریس در سه ساعت درسی
۲	نعت	۵	تدریس در سه ساعت درسی
۳	حضرت عثمان <small>رضی الله عنه</small>	۹	تدریس در سه ساعت درسی
۴	علم	۱۱	تدریس در سه ساعت درسی
۵	کتاب و مطالعه	۱۵	تدریس در سه ساعت درسی
۶	سیر علمی	۱۹	تدریس در سه ساعت درسی
۷	استاد مهربانم	۲۳	تدریس در سه ساعت درسی
۸	اولین مکتب دختران در کشور	۲۷	تدریس در سه ساعت درسی
۹	فعل و زمان‌های آن	۳۱	تدریس در سه ساعت درسی
۱۰	کار و کوشش	۳۵	تدریس در سه ساعت درسی
۱۱	حکایت	۳۹	تدریس در سه ساعت درسی
۱۲	اندرزها	۴۱	تدریس در سه ساعت درسی
۱۳	نام من چیست؟	۴۳	تدریس در سه ساعت درسی
۱۴	صلح	۴۵	تدریس در سه ساعت درسی
۱۵	شهد یا غسل	۴۹	تدریس در سه ساعت درسی
۱۶	عقل سلیم در بدن سالم	۵۳	تدریس در سه ساعت درسی
۱۷	غذاهای مفید	۵۵	تدریس در سه ساعت درسی
۱۸	خطرهای ماین	۵۹	تدریس در سه ساعت درسی
۱۹	پیرمرد کلاه فروش	۶۱	تدریس در سه ساعت درسی
۲۰	آمنه فدوی	۶۵	تدریس در سه ساعت درسی
۲۱	قید	۶۹	تدریس در سه ساعت درسی
۲۲	حقوق زن	۷۳	تدریس در سه ساعت درسی
۲۳	نصیحت پدر	۷۸	تدریس در سه ساعت درسی

شماره	عنوان	صفحه	ساعات‌های درسی
۲۴	مادر	۸۱	تدریس در سه ساعت درسی
۲۵	حکایت	۸۵	تدریس در سه ساعت درسی
۲۶	اتحاد	۸۹	تدریس در سه ساعت درسی
۲۷	ایثار و فداکاری	۹۳	تدریس در سه ساعت درسی
۲۸	روباه و زاغ	۹۷	تدریس در سه ساعت درسی
۲۹	اسراف	۹۹	تدریس در سه ساعت درسی
۳۰	ضررهای دروغ‌گویی و سخن‌چینی	۱۰۳	تدریس در سه ساعت درسی
۳۱	اخلاص در عمل	۱۰۷	تدریس در سه ساعت درسی
۳۲	وطن	۱۰۹	تدریس در سه ساعت درسی
۳۳	کابل	۱۱۳	تدریس در سه ساعت درسی
۳۴	کلمه‌های مترادف و متضاد	۱۱۷	تدریس در سه ساعت درسی
۳۵	قصر دارالامان	۱۱۹	تدریس در سه ساعت درسی
۳۶	ماشین چاپ	۱۲۳	تدریس در سه ساعت درسی
۳۷	چگونه شهر خود را پاک نگهداریم؟	۱۲۶	تدریس در سه ساعت درسی
۳۸	هرات	۱۲۸	تدریس در سه ساعت درسی
۳۹	منار جام	۱۳۱	تدریس در سه ساعت درسی
۴۰	کندهار	۱۳۳	تدریس در سه ساعت درسی
۴۱	ادیسن	۱۳۶	تدریس در سه ساعت درسی
۴۲	صنعت‌های دستی	۱۳۹	تدریس در سه ساعت درسی
۴۳	ابوعلی سینای بلخی	۱۴۲	تدریس در سه ساعت درسی
۴۴	عبدالعلی مستغنی	۱۴۶	تدریس در سه ساعت درسی
۴۵	لطیفه	۱۴۹	تدریس در سه ساعت درسی
۴۶	ابریشم	۱۵۲	تدریس در سه ساعت درسی

ستایش خداوند ﷻ

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و در مورد نشانه‌های قدرت خداوند ﷻ معلومات بیشتر به دست آرند.

پرسش‌ها

- ۱- گفته می‌توانید تصویر بالا کجا را نشان می‌دهد؟
- ۲- چرا باید کارها را با نام خداوند ﷻ آغاز کنیم؟

نام حق بر زبان همی رانیم
که به جان و دلش همی خوانیم
مالک و صانع و قدیم و حکیم
خالق و رازق و رؤوف و رحیم
هرچه هست از بلندی و پستی
همه زو یافت صورت هستی
داد ما را کتاب تا خوانیم
کرد ما را خطاب تا دانیم
هرچه او گفت آن کنیم همه
طاعت او به جان کنیم همه
آنچه او گفت غیر از آن کردن
نیست سودی، به جز زیان کردن
روز و شب طالب قبول وی ایم
پیرو و امت رسول وی ایم
نظامی گنجینه‌یی

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل را از متن درس بیرون‌نویس کنید.

دو بیت اول شعر را املا بنویسید.

بشنو و بگو

به خوانش و معنای درس توسط معلم گرامی گوش فرا دهید.

در گروه‌ها راجع به مفهوم درس بحث کنید؛ سپس نتیجه را از هر گروه یک نفر به دیگران

بگوید.

کی می‌تواند بگوید ما چرا خداوند عز وجل را عبادت می‌کنیم؟

هرگاه انسان از اوامر خدای مهربان سرکشی کند با چه سرنوشتی مواجه می‌شود؟

به دوستانت بگو

به هر انسان لازم است تا در برابر نعمت‌هایی که خداوند عز وجل برایش عطا نموده است، شکرگزار

باشد و او را ثنا و ستایش گوید. هر چند خداوند عز وجل به این ثنا و ستایش نیازی ندارد؛ اما انسان باید

کمال بنده‌گی خود را با شکر و ستایش بیان کند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	رؤوف	بسیار مهربان
۲	رحیم	رحم‌کننده
۳	خالق	پیداکننده
۴	رازق	روزی‌دهنده
۵	زیان	ضرر، خساره

شعر را در کتابچه‌های خود رونویس کرده، حفظ کنید.

نعت

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و در مورد شخصیت حضرت محمد ﷺ معلومات

به دست آرند.

پرسش‌ها

- ۱- در تصویر چه می‌بینید؟
- ۲- در مورد شخصیت حضرت محمد ﷺ چه می‌دانید؟
- ۳- آیا می‌دانید حضرت محمد ﷺ برای ما چه آورده است؟

محمد شہ انبیا و رسل

کہ در بندہ گی او بود، بہ ز کُل

بیاورد بر ما، پیام خدا

دگر سنت خود نہادہ بہ جا

بیاموخت بر ما، رہ بندہ گی

رہانید ما را، ز شر مندہ گی

جہادی کہ بر ما گذاشت از کرم

نجات ہمہ مؤمنان شد ز غم

دمادم ز ما، این درود و نیاز

شب و روز، در پنج وقت نماز

بہ آل و بہ اصحاب او، اجمعین

رسانی خدایا! الی یوم الدین

بیرنگ کوه دامنی

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های مشکل آن را بیرون نویس کنید.

☆ متن درس را به نوبت بخوانید و معنا کنید.

☆ واژه‌های جدید را در جمله به کار برده، روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

☆ کی می‌تواند شعر را درست بخواند و معنا کند؟

☆ چند صفت حضرت محمد ﷺ را بیان کرده می‌توانید؟

☆ نعتیه‌ها کدام موضوعات را در بر می‌گیرند؟

☆ در گروه‌ها پیرامون شخصیت و صفتهای حضرت محمد ﷺ معلومات ارائه کنید.

به دوستانت بگو

☆ حضرت محمد ﷺ آخرین پیامبران الهی است که در سال ۶۱۱ م. به پیامبری مبعوث گردید.

قرآن کریم آخرین کتاب آسمانی می‌باشد که به وی نازل شده است.

نعتیه: به اشعاری گفته می‌شود که در وصف حضرت محمد ﷺ سروده شده باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	رُسل	پیامبران
۲	کرم	بخشش
۳	أجمعین	همه
۴	سنت	روش، طریقه
۵	رهانید	نجات دادن
۶	یوم الدین	روز آخرت

کتابخانه گی

در مورد اخلاق و روش حضرت محمد ﷺ یک مقاله کوتاه بنویسید.

حضرت عثمان رضی الله عنه

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، اسمها را تشخیص کنند و پیرامون شخصیت حضرت عثمان رضی الله عنه آگاهی به دست آرند.

☆ در مورد خلفای راشدین چه می‌دانید؟

☆ آیا می‌دانید حضرت عثمان رضی الله عنه چندمین خلیفه اسلام بود؟

حضرت عثمان رضی الله عنه یکی از بزرگان صحابه کرام و خلیفه سوم اسلام است. اسم پدرشان عفان بود. حضرت عثمان رضی الله عنه اخلاق نیک و پسندیده داشت. او بسیار باحیا و حلیم بود، در زنده‌گی خود هیچ وقت به کسی سخن بد نگفته بود. در زمان خلافت وی قرآن کریم جمع و ترتیب گردید از آن سبب ایشان را جامع القرآن نیز می‌نامند. حضرت عثمان رضی الله عنه بسیار با سخاوت بود و دارایی خود را در راه اسلام مصرف کرد.

مردم کشور ما در زمان خلافت حضرت عثمان رضی الله عنه به دین اسلام مشرف شدند. حضرت عثمان رضی الله عنه بعد از دوازده‌ونیم سال خلافت توسط گروهی از شورشگران و فتنه‌جویان به شهادت رسید.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه خوانده، اسم‌های آن را در کتابچه‌های خود رونویس کنید.

برای هر یک از اسم‌های به کار رفته در متن درس، روی تخته یک جمله بنویسید.

جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید و زیر اسم‌های آن خط بکشید:

۱- عالم بی عمل، زنبور بی عسل.

۲- مشک آن است که خود بوید، نه آن که عطار گوید.

۳- نادان مثل طبل است، بلند آواز و میان تهی.

بشنو و بگو

حضرت عثمان رضی الله عنه کی بود؟

نام پدر حضرت عثمان رضی الله عنه را بگویید؟

حضرت عثمان رضی الله عنه برای پیشرفت دین اسلام کدام کارهای ارزشمندی را انجام داد؟

در گروه‌ها پیرامون شخصیت حضرت عثمان رضی الله عنه صحبت کنید.

آیا می‌دانید در متن درس کدام کلمه‌ها اسم‌اند؟ آن‌ها را مشخص سازید.

به دوستانت بگو

اسم آن جزء سخن را گویند که برای نامیدن شخصی، چیزی و یا مکانی به کار رود؛ مانند:

عثمان، اسلام، عالم، مشک، طبل، زنبور، کابل و غیره.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	حلیم	نرم خوی و بردبار	۲	سخاوت	بخشش

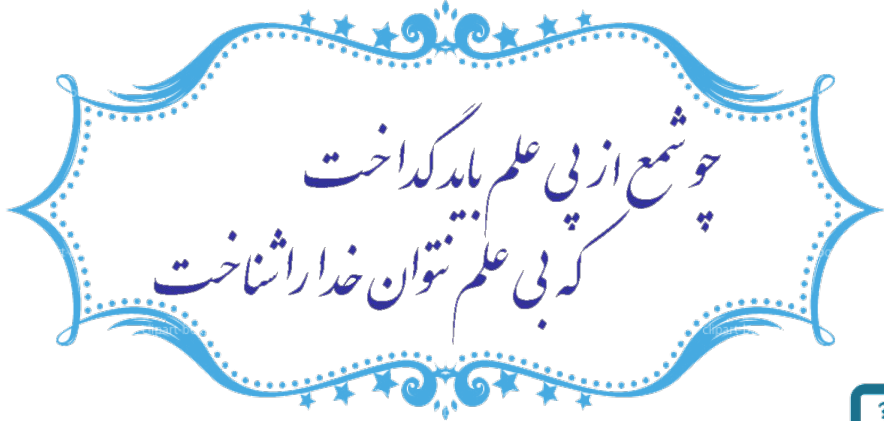
کارخانه‌گی

متن درس را دقیق بخوانید و خلاصه آن را در کتابچه‌های خود بنویسید.

علم

هدف: شاگردان متن را درست بخوانند، بنویسند و به ارزش و اهمیت علم پی ببرند.

☆ به نظر شما آموختن علم چه ارزش دارد؟

☆ چرا آموختن علم برای مرد و زن مسلمان فرض است؟

بهترین چیزی که در زنده‌گی، برای انسان عزت و آبرو می‌بخشد علم است؛ چنانچه بزرگان و دانشمندان در مورد ارزش علم سخنان زیادی بیان نموده‌اند؛ طور نمونه به چند گفته‌یی از آن‌ها توجه کنید.

• علم نور الهی است که به قلب انسان فرو می‌آید.

• علم درختی است که ثمر آن عمل می‌باشد.

• علم گنجی است که هر قدر از آن مصرف کنیم، کم نمی‌شود.

آموختن علم بر هر مرد و زن مسلمان فرض می‌باشد؛ پس بر ما لازم است تا در راه آموختن علم کوشا باشیم و دانش کسب شده خود را در خدمت دیگران قرار دهیم.

ارزش انسان ز علم و معرفت پیدا شود

بی هنر گر دعوی بیجا کند رسوا شود

در مسیر زنده‌گی هرگز نمی افتد به چاه

با چراغ دین و دانش گر بشر بینا شود

آدمی هرگز نمی‌بیند ز سنگینی گزند

از سبک مغزی بشر چون سنگ پیش پا شود

سر فرو می‌آورد هر شاخه از بارآوری

می‌کند افتاده‌گی انسان اگر دانا شود

قیمت گوهر شود پیدا بر گوهر شناس

قدر ما، درپای میزان عمل پیدا شود

خسرو نیشاپوری

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید. ❖

متن درس را با آواز مناسب، به نوبت بخوانید. ❖

واژه‌های مشکل درس را به کمک معلم معنا کنید. ❖

بیت زیر را به نثر تبدیل کنید: ❖

چو شمع از بی علم باید که اخت
که بی علم نتوان خدا را شناخت

بشنو و بگو

برای کلمه‌های (علم، ثمر و غذاخت) جمله بگویید؟ ❖

اگر اندرزی در مورد علم یاد دارید، بگویید. ❖

آموختن علم در زنده‌گی چه اهمیت دارد؟ ❖

اندرز (علم درختی است که ثمر آن عمل می‌باشد) چه مفهوم دارد؟ ❖

به دوستان بگو

علم، گنجی است که هر قدر از آن مصرف کنیم کم نمی‌شود. ❖

لغت‌ها

معنا	لغت	شماره
ذوب شد	گداخت	۱
عزیز و گرامی شدن	عزت	۲
کوشش کننده	کوشا	۳
سنگ قیمتی، اصل و نژاد	گوهر	۴
علم و دانش	معرفت	۵
ثمر، حاصل	بار	۶
نادان	سبک مغز	۷

یک مقاله در مورد علم بنویسید.

کتاب و مطالعه

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، به اهمیت کتاب و مطالعه در زندگی پی برده و ضمیر را تشخیص کرده بتوانند.

پرسش‌ها

در تصویر بالا چه می‌بینید؟

آیا می‌دانید مطالعه چه فایده‌ها دارد؟

به نظر شما چه نوع کتاب‌ها را باید مطالعه نماییم؟

دانش و علمی را که از طریق مطالعه کتاب‌ها آموخته‌ایم، نتیجه کوشش و زحمت گذشته‌گان ما است که در طول سال‌ها چیزهای نو را به وجود آورده و در مورد آن کتاب‌ها نوشته‌اند. اگر کتاب نمی‌بود، تمام علوم پس از مدتی فراموش می‌شدند. امروز ما توسط کتاب و مطالعه آن از نتیجه کوشش‌های دانشمندان اطلاع حاصل می‌کنیم. کتاب، بهترین دوست ما است که از مطالعه آن، علم و دانش می‌آموزیم و از تمام مسایل دینی و دنیایی آگاه می‌شویم؛ پس باید به مطالعه کتاب خود را عادت بدهیم؛ زیرا کتاب و مطالعه غذای همه ارزش‌های انسانی بوده و روشنایی بخش باور، ایمان، بینش و شناخت ما نسبت به جهان است. ما باید در نگهداری کتاب‌ها توجه زیاد داشته باشیم و مطالعه را جزء عادت‌های روزانه خود سازیم.

انیس گنج تنهایی کتاب است فروغ صبح دانایی کتاب است

سنایی غزنه‌یی

✧ متن درس را خاموشانه بخوانید و ضمیرها را از آن بیرون‌نویس کنید.

✧ متن درس را با آواز بلند بخوانید.

✧ سه جمله روی تخته بنویسید که در آن‌ها ضمیر به کار رفته باشد.

✧ جاهای خالی جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب داخل چوکات پر نمایید.

.....مطالعه کتاب‌های ادبی را خوش دارم. ❖

.....در خانه درس می‌خوانند. ❖

.....کتاب‌های خود را باید پاک نگاه کنیم. ❖

.....هر روز کتاب می‌خواند. ❖

آنها

ما

من

او

.....مطالعه کتاب چه موضوعات را برای ما می‌آموزاند؟ ❖

.....در مورد ارزش مطالعه چند جمله بگویید؟ ❖

.....مفهوم بیت‌های پایان متن درس را بیان کنید. ❖

.....در گروه‌ها پیرامون اهمیت مطالعه با هم صحبت کنید. ❖

.....ضمیر کلمه‌یی است که جانشین اسم گردیده، از تکرار آن جلوگیری می‌کند؛ طورمثال: در جمله

زیر کلمه (او) ضمیر می‌باشد که جانشین اسم احمد گردیده است.

● احمد شاگرد صنف پنجم است؛ او یک شاگرد لایق می‌باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	علوم	جمع علم
۲	فروغ	روشنایی
۳	انیس	همدم، هم‌صحبت
۴	دانشمند	عالم
۵	اطلاع	خبر

واژه‌های فروغ، همدم و دانشمند را در جمله‌های مناسب به کار برده در کتابچه‌های خود بنویسید.

سیر علمی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند به سیر علمی علاقه‌مند شده، به اهمیت آن پی ببرند.

پرسش‌ها

- در تصویر چه می‌بینید؟
- آیا تا به حال به سیر علمی رفته‌اید؟
- به نظر شما سیر علمی چه اهمیت دارد؟

معلم ساینس با شاگردان وعده کرده بود که آن‌ها را به باغ وحش ببرد تا با حیوان‌های مختلف و خواص آن‌ها آشنا شوند.

روز بعد معلم، همراه با شاگردان روانه باغ وحش شدند؛ زمانی که آنجا رسیدند، مسؤل باغ وحش آن‌ها را رهنمایی کرد تا از بخشی که خزنده‌گان در آنجا نگهداری می‌شد دیدن نمایند.

معلم به شاگردان گفت: اگر سؤالی داشته باشید، می‌توانید پرسید.

احمد پرسید: چرا این‌ها را خزنده‌گان می‌گویند؟

معلم گفت: این حیوان‌ها را به دلیل این که در وقت حرکت به سینه راه می‌روند، به نام خزنده‌گان یاد می‌کنند.

محمود پرسید: در جهان چند نوع خزنده وجود دارد؟

معلم: در جهان انواع زیاد خزنده‌گان وجود دارد که مشهورترین آن‌ها عبارت‌اند از: مار، چلپاسه، تمساح، سنگ‌پشت، سوسمار و غیره.

معلم پیرامون انواع خزنده‌گان و حیوان‌های اهلی و وحشی به شاگردان معلومات ارائه کرد.

بعد معلم به شاگردان گفت: امروز وقت ما و شما تمام شده است، بخش‌های دیگر را در آینده می‌بینیم.

شاگردان از این سیر علمی، خیلی خوش و راضی بودند، پس از رسیدن به

مکتب، معلم به شاگردان وظیفه داد تا چشم دیدهای خود را در کتابچه‌هایشان بنویسند؛ سپس شاگردان از معلم صاحب سپاس‌گزاری نموده، خواهش کردند تا آن‌ها را در آینده نیز به سیر علمی ببرد.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید ضمیرهایی را که در آن به کار رفته است، بیرون‌نویس کنید.

☆ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

☆ سه جمله در مورد سیر علمی بنویسید که در آخر آن‌ها نشانه سؤالیه به کار رفته باشد.

بشنو و بگو

☆ شما تا به حال به کدام جای تاریخی یا کدام ولایت باستانی سفر داشته اید؟

☆ چرا معلم ساینس شاگردان را به باغ وحش برد؟

☆ شاگردان در باغ وحش راجع به کدام چیزها معلومات به دست آوردند؟

به دوستان بگو

☆ برای این که در مورد چیزهایی که می‌آموزیم آگاهی بیشتر پیدا کنیم، نیاز است تا آن‌ها را

مشاهده کنیم. سیر علمی می‌تواند ما را در این زمینه کمک زیاد کند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	سیر	گردش
۲	پیرامون	اطراف، گرداگرد
۳	مسؤول	عهده دار

در باره اهمیت سیر علمی آنچه می‌دانید بنویسید.

استاد مهربانم

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، به مقام والای معلم ارج بگذارند و کلمه‌های متضاد را در متن تشخیص دهند.

پرسش‌ها

☆ در تصویر چه می‌بینید؟

☆ آیا می‌دانید معلم بالای ما چه حقوقی دارد؟

☆ به نظر شما چرا معلمان خویش را احترام می‌کنیم؟

استاد مهربانم، ای دوست تر ز جانم
باشم به خدمت تو، تا زنده در جهانم
با لطف و مهربانی، با صد شیرین زبانی
الفاظ خوب و دلکش، بنهادی در دهانم
از راه دین یزدان، از احمد و ز قرآن
درسی که دادی بر من، با ذوق دل بخوانم
تاریک بود دماغم، خاموش بود چراغم
از نور دانش تو، روشن شده روانم
من زار و خسته بودم، با جهل بسته بودم
خود را ز فیض علمت، از جهل می رهانم
فرموده است بزرگان، از دین پاک سبحان
حق تو برتر آمد، از جمله دوستانم
از لطف و شفقت تو، از کیف صحبت تو
زیبا و دلنشین است، بهار و هم خزانم
دایم به احترامت، خواهم بلند نامت
برتر کند مقامت، مولای مهربانم

بیرنگ کوهدامنی

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید. ❖

هر کدام یک بیت شعر را به نوبت بخوانید و معنا کنید. ❖

دو بیت نخست شعر را روی تخته املا بنویسید. ❖

متضاد کلمه‌های زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید: ❖

(مهربانی تاریک جهل زیبا)

بشنو و بگو

پیام شعر را با زبان ساده بیان کنید. ❖

کی می‌تواند متضاد کلمه‌های (مهربان و زیبا) را بیان کند؟ ❖

در مورد مقام والای معلم آنچه می‌دانید، بیان کنید. ❖

به دوستانت بگو

کلمه‌هایی که دارای معنای مقابل یا ضد هم باشند، ضدمعنا یا متضاد نامیده می‌شوند؛ مانند: ❖

سیاه - سفید

بلند - پست

روشن - تاریک

لغت‌ها

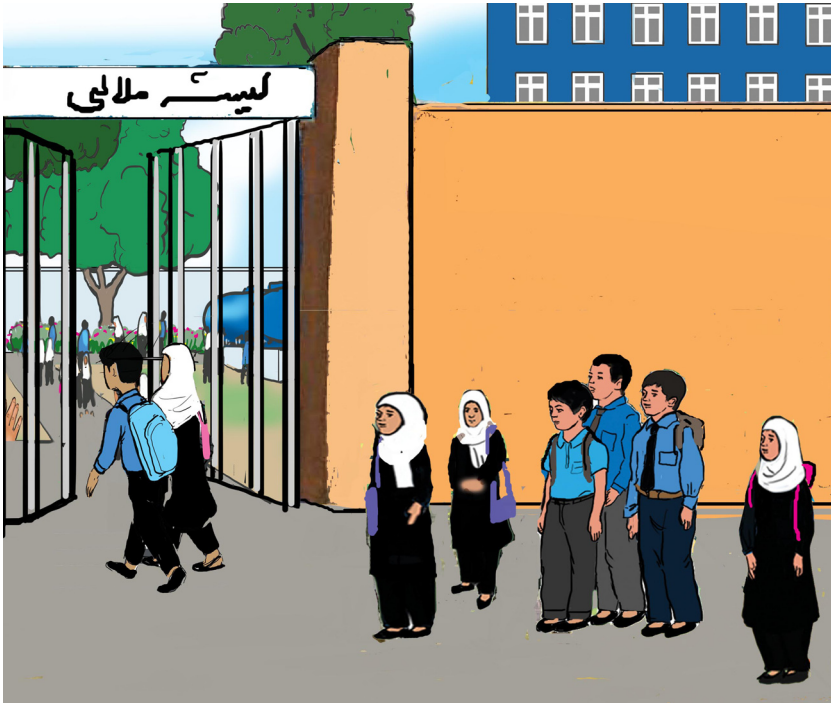
شماره	لغت	معنا
۱	الفاظ	جمع لفظ به معنای سخن
۲	شفقت	مهربانی
۳	یزدان	خداوند ﷻ
۴	خسته	مانده
۵	فیض	برکت
۶	سبحان	پاک از بدی
۷	دلکش	دلپذیر، جذاب
۸	دلنشین	دلچسپ
۹	برتر	بالا تر
۱۰	مولا	آقا، سرور

شعر را به نثر تبدیل نموده، ضد کلمه‌های (خوب، تاریک و برتر) را در کتابچه‌های خود بنویسید.

اولین مکتب دختران در کشور

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد ایجاد نخستین مکتب دختران در کشور آگاهی حاصل کنند.

پرسش‌ها

در تصویر چه می‌بینید؟

نام چند مکتب دختران را می‌دانید بگویید؟

کدام مکتب دختران در منطقه شما قرار دارد؟ نام بگیرید.

سرزمین باستانی ما افغانستان (آریانای قدیم) از گذشته‌ها مهد علم و دانش بوده، آموزش و پرورش در آن ریشه عمیق دارد. قبل از ظهور

اسلام آموزش و پرورش در ادیان مختلف وجود داشت، که محل آن دربار شاهان، عبادتگاه‌ها و بعضی جاهای دیگر بود. در کشور ما، مکتب‌ها و کتابخانه‌ها در قرن چهارم ه.ق. تأسیس گردید. پیش از دورهٔ پربار امان‌الله‌خان، پسران و دختران نزد علما به فراگیری علوم می‌پرداختند؛ اما آموزش رسمی برای دختران وجود نداشت. امان‌الله‌خان در تاریخ افغانستان اولین پادشاهی بود که به آموزش و پرورش دختران توجه زیاد نمود و در پرتو هدایات قرآن کریم و تعلیمات اسلامی، در مورد کسب علم و دانش برای همه مسلمانان، فرمان ایجاد مکتبی را برای دختران صادر کرد.

اولین مکتب دختران به همت ملکه ثریا، خانم غازی امان‌الله‌خان در سال ۱۲۹۹ ه.ش. به نام (عصمت) در شهر آرای کابل تأسیس گردید. این مکتب بعدها به نام (مستورات)؛ سپس به نام (ملالی) مسمی گردید. ملکه ثریا با پنجاه تن از زنان تحصیل‌یافتهٔ افغانستان مصمم شدند تا آموزش و پرورش دختران را در کشور رشد دهند که ما امروز شاهد تعداد زیاد مکتب‌های دختران در کشور هستیم.

به آموختن گر بندی میان ز دانش روی، بر سپهر روان
توانا بود هر که دانا بود ز دانش دل پیر بُرنا بود

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون نویس کنید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

کلمه‌های (تأسیس، مسمی، همزمان، خشم و علم پرور) را در جمله‌های مناسب به کار برده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

بشنو و بگو

اولین مکتب دختران در کشور، کجا و توسط کی تأسیس گردید؟

مفهوم بیت‌های پایان متن درس را بیان کنید.

اولین مکتب دختران در کشور، در کدام سال تأسیس گردید؟

به دوستانت بگو

سرزمین باستانی ما در زمان‌های گذشته آریانا نامیده می‌شد، این سرزمین از همان آغاز، مهد علم و دانش بوده، نخستین مکتب دختران به نام عصمت تا این که در سال ۱۹۲۱م برای نخستین بار نظر به فرمان امان‌الله خان در کشور تأسیس گردید. از آن به بعد آموزش و پرورش دختران به گونه رسمی آغاز شد.

لغت‌ها

معنا	لغت	شماره
اساس گذاشتن	تأسیس	۱
دوست داشتنی	محبوب	۲
حاصل کردن	کسب	۳
رواج دهنده علم و دانش	دانش پرور	۴
جوان	بُرنا	۵
کمر	میان	۶
تصمیم گرفتن به کاری	مصمم	۷

زیر عنوان مکتب در کتابچه‌های خود یک مقاله بنویسید.

فعل و زمان‌های آن

هدف: شاگردان فعل را بشناسند و زمان‌های آن را بدانند و آن را در جمله تشخیص کرده بتوانند.

در تصویر چه می‌بینید؟

کی می‌تواند جملهٔ بالا را بخواند؟

به نظر شما کلمه‌های (دیدم، می‌بینم و خواهم دید) اسم اند یا فعل؟

یک صبح در هوای دلپذیر بهاری به راه افتادیم. بعد از دو ساعت به دامنه کوه رسیدیم. تماشای قله و نفس کشیدن در هوای پاکیزه و لطیف کوهستان، لذت بخش بود. بوی سبزه‌های وحشی و صدای دلنشین آبشاری که در دامنه کوه روان بود به ما نشاط و شادی بخشید. خانواده‌هایی که به دامنه کوه آمده بودند، نیز شاد به نظر می‌رسیدند. آموزگار به ما گفته بود: «به همه چیز خوب نگاه کنید تا زیبایی‌های طبیعت و آفریده‌های خداوند را بهتر ببینید ما از دیدن همه زیبایی‌ها لذت بردیم و من چند جمله در توصیف زیبایی‌هایی دامنه کوه و منظره آن نوشتم.

◆ فعل چیست؟

فعل آن جزء سخن است که به انجام کاری یا بیان حالتی، در یک زمان معین دلالت می‌کند. فعل به پرسش‌های (چه می‌کند، چه کرد، چه شد و چه می‌شود) پاسخ می‌دهد.

زمان‌های فعل: فعل از نگاه زمان به سه قسم است:

زمان حال، زمان ماضی یا گذشته و زمان مستقبل یا آینده.
به طور مثال:

◆ آرزو قدم می‌زند.

◆ حمید خط نوشت.

◆ پروین خواهد آمد.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و به واژه‌های که رنگ آن‌ها تغییر دارد دقت کنید.

☆ واژه‌های (افتادیم، رسیدیم، بود و بخشید) را از متن درس پیدا نموده در جمله به کار برید.

در جمله‌های زیر کدام کلمه‌ها فعل را نشان می‌دهند؟ نام بگیرید.

● آن‌ها به خانه ما آمدند.

● من هر روز به مکتب می‌روم.

● فردا نامه را به برادرم می‌فرستم.

فعل رفت را در سه زمان به کار برده روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

☆ فعل را تعریف کرده، با مثال واضح سازید.

☆ جمله‌های زیر را با دقت بخوانید و بگویید کدام کارها را نشان می‌دهند؟

● احمد کتاب می‌خواند.

● فریبا مجله خواند.

● عبدالله روزنامه خواهد خواند.

☆ به تصویرها نگاه کنید و در مورد آن‌ها چند سطر در کتابچه‌های خود نوشته و زیر فعل‌های آن

خط بکشید.

به دوستانت بگو

وقتی ما صحبت می‌کنیم آوازه‌ها، حرف‌ها، کلمه‌ها و جمله‌ها را به کار می‌بریم تا بتوانیم به واسطه آن هدف خود را به دیگران بفهمانیم. آن جزء زبان که توسط آن کاری را مشخص می‌کنیم یا حالتی را نشان می‌دهیم به نام فعل یاد می‌شود.

کارخانه‌گی

مقاله‌یی در مورد بهار بنویسید و فعل را در آن مشخص کنید.

کار و کوشش

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، ارزش آن را بدانند، کلمه‌های هم ریشه را تشخیص کنند.

پرسش‌ها
در تصویر چه می‌بینید؟

به نظر شما کار چه فایده دارد؟

پیشرفت و ترقی جامعهٔ انسانی وابسته به سعی، تلاش و کار افراد آن است؛ چنانچه حکایت زیر این موضوع را بیان می‌کند که انسان‌ها تا چه اندازه باید همت بلند داشته باشند و به آموختن علم و هنر و انجام کار مبادرت ورزند.

هر انسان به کار و تلاش نیاز مند است تا به واسطهٔ آن بتواند ضروریات زنده‌گی خود و دیگران را تأمین کند.

به راهی در، سلیمان دید موری
که با پای ملخ می کرد زوری
به زحمت خویش را هر سو کشیدی
وزان با دیگران، هر دم خمیدی
به کندی گفتش ای مسکین نادان!
چرایی فارغ از مُلک سلیمان
بیا زین ره به قصر پادشاهی
بخور در سفره ما هر چه خواهی
مکش بیهوده این بار گران را
میازار از برای جسم، جان را
بگفت: از سور کمتر گوی با مور
که موران را قناعت بهتر از سور
نیفتد با کسی ما را سر و کار
که خود هم توشه داریم و هم انبار
مرا امید راحت‌هاست زین رنج
من این پای ملخ ندهم به صد گنج
گرت همواره باید کامگاری
ز مور آموز رسم بردباری

مرو راهی که پایت را ببندند
 مکن کاری که هشیاران بخندند
 چه در کار و چه در کار آزمودن
 نباید جز به خود محتاج بودن
 هر آن موری که زیر پای زوربست
 سلیمانست، کاندرا شکل موربست

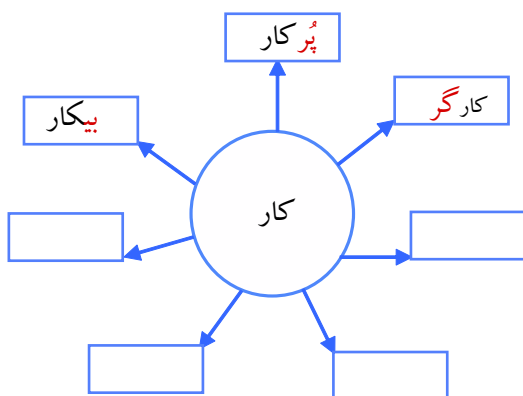
پروین اعتصامی

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های جدید آن را بیرون نویس کنید.

شعر را به نوبت بخوانید و معنا کنید.

برای کلمه کار چند کلمه همیشه آن را روی تخته بنویسید؛ مانند:

مفهوم شعر را بیان کنید.

در آغاز و انجام واژه «کار» پیشنونداها و پسونداها (بی، مند، گر، گاه) را اضافه نموده کلمه‌ها

را بخوانید.

.....کار کار..... کار.....

در گروه‌ها راجع به ارزش کار صحبت کنید.

به دوستان بگو

☆ سلیمان عَلَيْهِ السَّلَام از پیامبران الهی است که زبان حیوان‌ها را می‌دانست.

☆ پروین اعتصامی از جمله شاعران معاصر ایران می‌باشد.

☆ هم‌ریشه یا هم‌خانواده، کلمه‌هایی را می‌گویند که از یک ریشه گرفته شده باشند و حرف‌های

اصلی آن کلمه در کلمه‌های هم‌ریشه اش، پشت سر هم بیاید؛ مانند: (تحمل، حمل، حامل) و یا

(کارگر، کارمند، کارزار)

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	مور	مورچه
۲	مسکین	درمانده، بینوا
۳	ملک	دارایی
۴	سفره	دسترخوان
۵	سور	مهمانی، جشن
۶	توشه	خوردنی، غذا
۷	انبار	جای نگهداری غله
۸	کاندر	مخفف که در

کارخانه گوی

شعر را حفظ کنید و چهار جمله در مورد اهمیت کار در کتابچه‌های خود بنویسید.

حکایت

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و مفهوم حکایت را درک کرده فعل رادر

متن تشخیص کنند.

آیا می دانید کار و زحمت کشتی چه خوبی ها دارد؟

به نظر شما نهال شانی چه فایده دارد؟

پادشاهی از راه می گذشت؛ دید یک مرد سالخورده مصروف نهال شانی است، پادشاه گفت: «ای پیرمرد تو زحمت بی فایده می کشتی! ثمر این درخت را نخواهی خورد.» مرد سال خورده، مقصود پادشاه را فهمید و گفت: دیگران کشتند، ما خوردیم. ما می کاریم تا دیگران بخورند. پادشاه از شنیدن جواب پیرمرد، بسیار خوش شد و به او بخشش داد.

حکایت بالا، ما را به کار و کوشش تشویق می کند و به ما می فهماند که باید قدر زحمت های گذشته گان را بدانیم و یقین داشته باشیم که آینده گان هم، قدر زحمت ما را خواهند دانست.

بباید بذر پُرباری بکاریم

اگر دهقان این دشت و دیاریم

اگر ما حاصلش را برنداریم

بگیرد نسل دیگر حاصلش را

داوود سرمد

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های جدید را در جمله‌های مناسب به کار برده روی تخته بنویسید.

دو سطر متن درس را در کتابچه‌های خود املا بنویسید.

فصل‌ها را از متن درس بیرون‌نویس کرده مشخص سازید که مربوط به کدام زمان است؟

بشنو و بگو

به معنای واژه‌های مشکل توسط معلم گوش فرا دهید.

مفهوم حکایت را به زبان ساده بیان کنید.

به دوستانت بگو

کار و تلاش انسان باید برای آسایش خودش و دیگران باشد؛ چنانچه، دیگران کشتند ما

خوردیم، ما می‌کاریم تا دیگران بخورند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	سال خورده	پیر، مسن
۲	ثمر	حاصل، میوه
۳	مقصود	قصد شده

کارخانه‌گی

متن درس را در کتابچه‌های خود رونویس و معنای واژه‌ها را حفظ کنید.

اندرزها

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و مفهوم نصایح بزرگان را بدانند و آن را سر مشق زنده‌گی خود قرار دهند.

پرسش‌ها

☆ به نظر شما، چگونه سخنان را پند و اندرز می‌گویند؟

☆ آیا می‌دانید گوش دادن به سخنان بزرگان چه اهمیت دارد؟

☆ اگر اندرزی را به یاد دارید بگویید؟

● خدا پرستی آن است که خود پرستی را رها کنی.

شمس تبریزی

● شر با شر خاموش نمی‌شود؛ چنانکه آتش با آتش.

لقمان حکیم

● زینت انسان سه چیز است: علم، محبت و آزاده‌گی.

افلاطون

● امید برای بشر مانند بال برای پرنده‌گان است.

وکتور هوگو

● خوبی را به نیکی پاداش بده و بدی را به عدالت.

کنفوسیوس

● افتاده‌گی آموز اگر طالب فیضی هرگز نخورد آب زمینی که بلند است

بیدل دهلوی

● مردی نبود فتاده را پای زدن گر دست فتاده‌یی بگیري، مردی

رودکی

بخوان و بنویس

☆ درس را خاموشانه بخوانید.

☆ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

☆ اندرزه‌های زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید و جاهای خالی آن را با کلمه‌های مناسب تکمیل کنید.

☆ خداپرستی آن است که را رها کنی.

☆ زینت انسان سه چیز است

☆ امید برای بشر مانند برای است.

بشنو و بگو

☆ مفهوم اندرز زیر را بیان کنید.

☆ مردی نبود فتاده را پای زدن گر دست فتاده‌یی بگیری، مردی

☆ به خوانش و توضیح اندرزها توسط معلم گوش فرا دهید.

☆ بیت زیر را معنا کنید:

افتاده‌گی آموز اگر طالب فیضی هرگز نخورد آب، زمینی که بلند است

در گروه‌ها پیرامون مفهوم اندرزها صحبت کنید.

به دوستانت بگو

اندرزه‌های بزرگان، نتیجه سال‌ها تجربه زنده‌گی آنها بوده و هر کدام آن می‌تواند درس خوبی برای زنده‌گی ما باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	طالب	طلب کننده، جوینده
۲	فیض	بخشش
۳	شر	بد شدن، بدی کردن

کارخانه‌گی

اندرزها را در کتابچه‌های خود نوشته و حفظ کنید.

بیت‌هایی را که در بخش بشنو و بگو آمده اند، به حافظه بسپارید.

نام من چیست؟

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و مفهوم چیستان‌ها را بدانند و به گفتن و شنیدن آن‌ها علاقه‌مند شوند.

پرسش‌ها

آیا کسی برای شما چیستان گفته است؟

شما اگر چیستانی را به یاد دارید بگویید؟

آیا در کدام کتاب یا مجله چیستان خوانده‌اید؟

من از جمله میوه‌های مشهور افغانستان استم. خزان زمان فراوانی من است. رنگ سرخ و دانه‌های فراوان دارم. دارای ویتامین‌های زیادی استم. برای پاک ساختن خون، تقویت جگر، اعصاب و سیستم هاضمه مفید می‌باشم. در بیشتر ولایت‌های افغانستان، به خصوص در ولایت‌های: کندهار، کاپیسا، فراه، سمنگان، فاریاب و نیمروز فراوان پیدا می‌شوم.

حال بگویید، نام من چیست؟

۱۶۴

آب حیوان گرفته در منقار

بی‌دهان است و می‌کند گـفتار

کم لـم

چیست آن طوطی شکر گفتار

بی‌دهان است و راست می‌گوید

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

سه سطر متن درس را یکی به دیگر املا بگویید.

بشنو و بگو

پاسخ چیستان‌ها را بگویید.

انار در کدام ولایت‌های افغانستان بیشتر پیدا می‌شود؟

خوردن انار چه فایده دارد؟

برای حرف‌های «الف - د» به ترتیب یک یک کلمه بگویید، طوری که یک شاگرد برای حرف «الف» یک کلمه بگوید؛ مانند: انار، شاگرد دومی کلمهٔ انار را تکرار کرده برای حرف «ب» یک کلمه بگوید؛ مانند: برگ و شاگرد سوم هر دو کلمه را تکرار کرده برای حرف بعدی کلمه بسازد. به همین گونه تا آخر ادامه دهید.

به گروه‌ها تقسیم شده و در بارهٔ موضوعی با هم مشورت کنید؛ بعد یک نفر به نماینده‌گی از یک گروه موضوع را با حرکت‌های دست و صورت نشان دهد، هر گروهی که بتواند موضوع را تشخیص بدهد و در بارهٔ آن یک جمله بنویسد، برنده شناخته می‌شود. فعالیت را به همین شکل ادامه دهید.

به دوستانت بگو

چیستان‌ها جزء ادبیات شفاهی یا مردمی بوده، برای سرگرمی و تقویت حافظه بیان می‌گردد.

کارخانه‌گی

● از اعضای خانوادهٔ خود یک چیستان را پرسیده؛ آن را در کتابچه‌های خود بنویسید.

● چیستان دومی را به حافظه بسپارید.

صلح

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، روحیه صلح‌خواهی و دوری از خشونت در نهادشان تقویت گردد.

پرسش‌ها

آیا می‌دانید صلح در زنده‌گی انسان‌ها چه نقش دارد؟

فکر کرده‌اید خشونت در زنده‌گی انسان چه تاثیر منفی بر جا می‌گذارد؟

به نظر شما، برای تأمین صلح چه کاری را انجام داده می‌توانیم؟

زنده‌گی اجتماعی انسان‌ها زمانی خوشایند است که همه افراد جامعه از مفهوم صلح آگاهی داشته باشند. صلح واقعی، نتیجه سلوک و رفتار

نیک مردم است که همه با محبت و نیت خیر با هم نوعان خود روابط نیک را در پیش گیرند. هر انسان باید صلح را از خود آغاز نموده، مزایای آن را در زنده‌گی فردی، خانواده‌گی و اجتماعی درک کند. جنگ، نزاع، نفاق، خشونت، بدبینی و اختلاف نتیجهٔ بد و تباه‌کننده دارد. جنگ‌های مسلحانه بدترین شکل خشونت‌اند، که علاوه بر گرفتن جان تعداد زیادی از انسان‌ها، اقتصاد جوامع بشری را نیز از بین برده، خدمات صحی و معارف را ضعیف و مردم را به رنج‌های بی‌شمار مبتلا می‌گرداند؛ پس باید به جای جنگ، مهربانی، نیک‌اندیشی، دوستی و اخلاق نیکو را در نهاد خود پرورش دهیم و با اخلاق و روش خوب با دیگران برخورد نماییم. صلح، نعمت بزرگ خداوند ﷻ و آروزی هر انسان است که از برکت آن زنده‌گی آرام و با سعادت نصیب انسان‌ها می‌گردد.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید.

☆ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

☆ در مورد اهمیت صلح و ضررهای خشونت چهار جمله روی تخته بنویسید.

☆ جاهای خالی جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب تکمیل کنید:

۱- صلح واقعی نتیجهٔ است.

۲- هر انسان باید صلح را از کند.

۳- انسان‌ها از برکت صلح در فضای زنده‌گی می‌کنند.

بشنو و بگو

☆ صلح در زنده‌گی انسان‌ها چه اهمیت دارد؟

☆ کدام ارزش‌های زنده‌گی در فضای صلح‌آمیز خوب‌تر می‌تواند به وجود آید؟

☆ خشونت باعث چه می‌شود؟

به دوستانت بگو

☆ صلح و آرامی یکی از نیازهای مبرم جامعهٔ انسانی است که در فضای صلح و آرامی انسان

می‌تواند خوب بیاموزد، خوب زنده‌گی کند و جامعهٔ خود را به اوج ترقی برساند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	افراد	جمع فرد
۲	عاطفه	مهربانی، شفقت
۳	درک	فهم، آگاهی
۴	صلح	آشتی، سازش

در مورد صلح، سه سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

شهد یا عسل

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون طریقهٔ به دست آمدن عسل و فواید آن معلومات به دست آرند.

پرسش‌ها

- ❖ در تصویر چه می‌بینید؟
- ❖ به نظر شما شهد یا عسل چطور به دست می‌آید؟
- ❖ آیا فایده‌های شهد یا عسل را می‌دانید؟

شهد یا عسل، غذای شیرینی است که برای بدن فایده دارد. شهد از زنبور عسل به دست می‌آید. زنبورهای عسل خانه‌های شان را در جنگل و یا جاهایی که گل در آن زیاد باشد می‌سازند. طرز زنده‌گی زنبورهای عسل بسیار جالب و منظم می‌باشد. آن‌ها به شکل گروهی زنده‌گی می‌کنند. این زنبورها به سه گروه تقسیم می‌شوند، یکی ملکه که زنبور مؤنث است و نسبت به دیگران از لحاظ جسامت و مقام بزرگتر و کارش گذاشتن تخم می‌باشد. دسته‌دومی زنبورهای مذکراند که وظیفه‌ آن‌ها صرف خوردن و خفتن است. دسته‌سومی زنبورهای کارگر اند.

زنبورهای کارگر در روزهای تابستان به جنگل‌ها و باغ‌ها پرواز می‌کنند و شیره گل‌ها را می‌مکنند؛ بعد از آن که به لانه بر می‌گردند. این شیره از بدن شان به شکل موم و عسل خارج می‌گردد که همین عسل غذای زمستانی زنبورها را تشکیل می‌دهد. انسان‌ها نیز از آن استفاده می‌نمایند. بعضی مردم در باغ‌هایی که گل دارد، کندو می‌سازند و زنبور عسل را نگهداری می‌کنند و از آن شهد، موم و عسل به دست می‌آورند. از شهد خالص برای خوردن و از موم آن برای ساختن شمع و بعضی کریم‌ها استفاده می‌شود.

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و فعل‌های آن را بیرون‌نویس کنید.

☆ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

☆ کلمه‌های (می‌کند، می‌دهد، می‌گردد، خوردن و خفتن) را در جمله‌های مناسب به کار برده، روی تخته بنویسید.

☆ از متن درس چهار جمله انتخاب کنید، در کتابچه‌های خود بنویسید و زیر فعل‌های آن خط بکشید.

بشنو و بگو

☆ شهید چه فایده دارد؟

☆ شهید چگونه به دست می‌آید؟

☆ از زنبور عسل چه فایده به دست می‌آید؟

☆ چند فعل را در متن تشخیص کرده نام بگیرید.

☆ در گروه‌های کوچک تقسیم شده پیرامون نقش پرورش زنبور عسل در بهبود اقتصاد کشور بحث کنید.

به دوستان بگو

☆ شهید ماده‌ شیرینی است که از زنبور عسل به دست می‌آید. خوردن عسل برای صحت فایده دارد.

☆ پرورش زنبور عسل در رشد اقتصاد کشور کمک زیادی می‌نماید.

☆ کلمه‌های (می‌کند، می‌گردد، می‌شود و می‌باشد) نشان دهنده کاراند و به نام فعل یاد

می‌شوند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	خفتن	خوابیدن
۲	گروه	دسته
۳	شهد	عسل آمیخته با موم

برای کلمه‌های (می‌باشد، می‌ماند و می‌کند) جمله‌های مناسب ساخته فعل را در آن نشانی کنید.

عقل سلیم در بدن سالم

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد اهمیت صحت‌مندی معلومات به دست آورده، فعل‌های مفرد و جمع را تشخیص کنند.

ورزش در سلامتی انسان چه نقش دارد؟

صحت و تندرستی در حیات انسان‌ها نقش مهم دارد. تمام فعالیت‌ها و کارهای روزانه انسان بسته‌گی به سلامتی وجود او دارد. انسان صحتمند می‌تواند فعالیت‌های علمی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و... را به گونه‌ی درست انجام دهد و مصدر خدمت به خود و جامعه گردد. بزرگان گفته‌اند عقل سلیم در بدن سالم است؛ پس بر ما ضروری است که با دانستن ارزش و اهمیت تندرستی و سلامتی در حفظ آن بکوشیم. برای داشتن یک زنده‌گی سالم برنامه‌ی منظم غذایی را در نظر بگیرم.

از سبزی‌ها، میوه‌ها، شحم، پروتین و ویتامین‌ها مطابق به نیاز بدن خود استفاده کنیم.

علاوه بر آن روزانه حدل اقل نیم ساعت یکی از انواع ورزش؛ مثل: فوتبال، والیبال، پیاده‌روی، آب‌بازی و غیره را در هوای آزاد انجام بدهیم.

اهمیت و ارزش ورزش در سلامتی انسان نقش مهم دارد. ورزش طول عمر را زیاد ساخته در بدن تحرک ایجاد می‌کند. ورزش خواب انسان را راحت می‌سازد و باعث می‌گردد تا دیرتر پیر شویم. از بسیاری بیماری‌ها جلوگیری می‌کند. سیستم دفاعی بدن را تقویت می‌کند. حافظه را قوی ساخته اعتماد به نفس را بلند می‌برد. پس بر هر انسان لازم است تا ورزش را جزء برنامه‌های روزانه خود بسازد. تا از سلامتی کامل برخوردار مانده فرد سالم به جامعه خود باشیم.

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون نویس کنید.
- متن درس را به نوبت و با آواز بلند بخوانید.
- فعل‌های مثبت و منفی را از متن درس دریافت نموده، در کتابچه‌های تان بیرون نویس کنید؛ مانند:

مثبت منفی

کنیم نکنیم

- مواردی که در سلامتی ما نقش دارند، در کتابچه‌های خود بنویسید.

بشنو و بگو

- به خوانش متن درس و توضیحات پیرامون اهمیت صحت‌مندی توسط معلم گرمی گوش دهید.
- رعایت نظافت در سلامتی انسان چه نقش دارد؟
- آیا فعل‌های مثبت و منفی را در متن درس نشان داده می‌توانید؟
- کدام موضوعات را باید در نظر بگیریم تا صحت‌مند باشیم؟

به دوستانت بگو

- فعل مثبت: آن است که انجام کار و یا نسبت دادن حالتی را به طور ثبوتی بیان کند یعنی؛ فعل از فاعل به ظهور رسیده باشد؛ مانند: پرویز نامه را نوشت.
- فعل منفی: آن است که انجام کاری یا نسبت دادن حالتی به گونه‌ی نفی بیان شده باشد. مانند: پروین آهنگ را نخواند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	مبتلا	گرفتار	۲	شاداب	تر و تازه، سر سبز
۲	سالم	بی‌عیب، تندرست	۴	سلیم	درست، بی‌عیب

کارخانه‌گی

متن درس را در کتابچه‌های تان رونویس کنید.

غذاهای مفید

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون غذاهای مفید و اهمیت آن در رشد و سلامتی وجود آگاهی حاصل کنند.

پرسش‌ها

در تصویر چه می‌بینید؟

به نظر شما استفاده از غذاهای مختلف در سلامتی بدن چه نقش دارد؟

آیا می‌دانید کدام آب‌ها صحت‌بخش است؟

برای این که از سلامتی جسمی و روحی برخوردار باشیم و فعالیت‌های روزمره را بدون خستگی انجام داده بتوانیم؛ لازم است روزانه از غذاهای گوناگون استفاده کنیم، تا وجود ما انرژی کافی داشته باشد و هم در برابر امراض و قایه

و محافظت شویم.

روزانه غذاهای متنوع را باید در برنامه غذایی خود جا دهیم. از شحم، پروتئین ویتامین‌ها مطابق به نیاز بدن خود استفاده کنیم. از انواع گوشت، شیر، لوبیا، نخود و غیره برای نشو و نمای بدن استفاده کنیم. برای سالم نگهداشتن جسم خود از زردک، شلغم، پالک، کرم، کاهو، و انواع سبزی‌های خام و پخته استفاده نماییم. خوردن شکر، عسل و مانند آن‌ها به ما انرژی و قوت می‌بخشد. استفاده غذایی مناسب از انواع سوء تغذی؛ مانند: چاقی و لاغری بیش از حد جلوگیری می‌کند. نوشیدن آب کافی در سلامتی بدن ما نقش مهم دارد. برای نوشیدن باید از آب‌های صحی استفاده کنیم. آب نل، چاه‌های بمبه‌دار و چاه‌های سرپوشیده از جمله آب‌های صحی می‌باشند. در صورت نبودن آب صحی آب جوی‌ها و چشمه‌ها جوش داده شود و یا از کلورین برای صحی ساختن آن استفاده گردد.

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل را بیرون‌نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

کلمه‌های (غذا، مفید، سالم و صحی) را در جمله‌های مناسب به کار برید و فعل را در آن

مشخص سازید.

☆ غذاهای مفید کدام‌هااند؟

☆ گوشت، شیر، لوبیا و نخود در سلامتی وجود چه نقش دارند؟

☆ کدام نوع مواد غذایی بدن ما را سالم نگه می‌دارد؟

☆ چگونه می‌توان آب‌های غیرصحتی را برای نوشیدن آماده ساخت؟

☆ در گروه‌ها پیرامون ضررهای غذاهای ناپاک و آب‌های غیرصحتی صحبت کنید.

☆ به تصویرهای زیر نگاه کنید و به دوستان‌تان بگویید خوردن کدام یک از این غذاها، مفید و

کدام آن مضر است و چه ضررها و فایده‌ها دارند؟

غذاهای مفید

غذاهای مضر

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	بهره‌مند	برخوردار
۲	متنوع	گوناگون

دو سطر در مورد ارزش غذای مفید در کتابچه‌های خود بنویسید و در آن‌ها نشانه‌ی شارحه را به کار

برید.

خطرهای ماین

هدف: شاگردان متن را درست بخوانند و بنویسند، جای کاربرد نشانه‌های نگارشی را در متن بدانند و پیرامون خطرهای ماین آگاهی حاصل کنند.

آیا می‌دانید ماین‌ها بیشتر در کدام جاها پیدا می‌شوند؟

به نظر شما پاک‌سازی ماین‌ها وظیفه کیست؟

روزی فریبا به خانه عمه‌اش می‌رفت. او برای رسیدن به آنجا باید از دشتی که در هر گوشه و کنار آن اشیای ناشناخته افتاده بود می‌گذشت. فریبا در راه به یاد سخنان معلمش افتاد و دلش گواهی بد می‌داد. در همین فکر بود؛ ناگهان چشمش به ماینی افتاد. او بدون این که تحت تأثیر قرار گیرد آرامش خود را حفظ کرد و سنگی را در محلی که ماین را دیده بود به شکل یک نشانه گذاشت؛ بعد خودش از راهی که آمده بود برگشت و موضوع را به مؤسسه ماین پاکی محل خبر داد. گروه ماین پاکان به جایی که ماین بود رفته و آن منطقه را از وجود ماین پاک ساختند. مؤسسه ماین پاکی عنوانی مکتبی که فریبا در آن درس می‌خواند، تحسین نامه‌یی فرستاد و از هوشیاری و همکاری این دختر باهوش قدردانی و تشکر نمود.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های جدید آن را بیرون نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

یک سطر متن درس را روی تخته املا بنویسید و نشانه‌گذاری را در آن رعایت کنید.

کلمه‌های (تحسین‌نامه، دشت و محل) را در جمله به کار برده، در کتابچه خود بنویسید.

بشنو و بگو

معلم فریبا به او چه گفته بود؟

فریبا در راه چه دید و چه کرد؟

به دوستانت بگو

ماین‌ها انواع گوناگونی دارند که گاهی در کنار سرک‌ها، جوی‌ها، ویرانه‌ها، دشت و صحرا

موجود می‌باشند. در وقت روبه رو شدن به ماین، به آن‌ها نزدیک نشویم؛ جای آن را نشانی کنیم؛

بعد به بزرگان محل یا مسوولان خبر دهیم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	کنار	طرف، گوشه	۲	گواهی	شاهدی

کارخانه‌گی

متن درس را در کتابچه خود بنویسید و نشانه‌گذاری را در آن رعایت کنید.

پیر مرد کلاه فروش

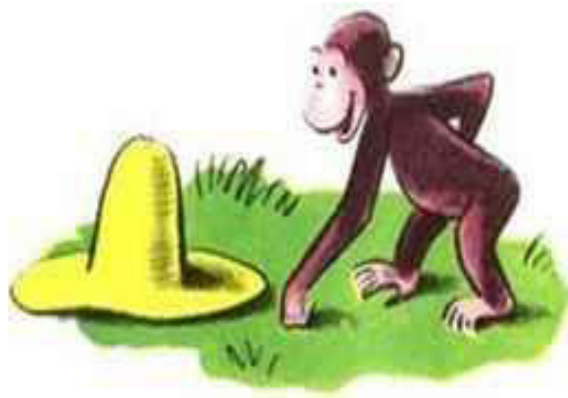
هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در برابر سختی‌ها و مشکلات راه حل مناسب پیدا کرده بتوانند.

به نظر شما هنگام مواجه شدن با یک مشکل چه باید کرد؟

روزی مرد کلاه فروش از جنگلی می‌گذشت؛ چون خسته بود تصمیم گرفت زیر سایه درختی کمی استراحت کند. کلاه‌ها را کناری گذاشت و خوابید. وقتی بیدار شد دید کلاه‌ها را چند میمون با خود برده است. فکر کرد که چگونه کلاه‌ها را پس بگیرد. در حال فکر کردن سرش را خارید و دید که میمون‌ها همین کار را تکرار کردند. او کلاه خود را از سرش

برداشت و دید که میمون‌ها نیز از او تقلید کردند. به فکرش رسید که کلاه خود را روی زمین بیندازد؛ بنابراین این کار را انجام داد میمون‌ها به تقلید از او کلاه‌ها را به زمین انداختند. او همه کلاه‌ها را جمع کرد و روانه شهر شد. سال‌های بعد نواسه او کلاه فروش شد. پدربزرگ این داستان را برای نواسه‌اش تعریف کرد و تأکید نمود که اگر روزی با چنین موضوعی مواجه می‌شود، چگونه برخورد کند. نواسه کلاه فروش یک روز از جنگل می‌گذشت از خسته‌گی راه، در زیر درختی استراحت کرد؛ ناگهان همان همان قضیه‌یی که برای پدربزرگش اتفاق افتاده بود برای او نیز اتفاق افتاد.

او شروع به خاریدن سرش کرد.

میمون‌ها هم همان کار را تکرار کردند او کلاه اش را در روی زمین انداخت؛ اما

میمون‌ها این کار را تکرار نکردند. یکی از میمون‌ها از درخت پایین آمد و کلاه را از روی زمین برداشت و سیلی محکمی در گوش او زد و گفت: فکر می‌کنی تنها تو پدر بزرگ داری و به حرف‌هایش گوش می‌دهی! پدر بزرگ ما نیز به ما نصیحت کرده است که هر کار را بدون تفکر تقلید نکنیم.

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل متن را بیرون نویس کنید و معنای آن را از معلم بپرسید.

از کلمه‌های نامرتب زیر، جمله‌های مناسب ترتیب داده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

(فکر کردن، در حال، سرش، مرد، خاریده، را)

(کلاه، نیز، میمون‌ها، را، زمین، پرتاب، کردند)

یک سطر متن درس را روی تخته املا بنویسید.

بشنو و بگو

مفهوم درس را به همصنفان خود بگویید.

در بارهٔ زیرکی حیوان‌ها، آنچه می‌دانید بیان کنید.

چرا میمون‌ها کلاه‌ها را بار دوم از سرشان دور نینداختند؟

در گروه‌ها در بارهٔ این که وقتی به مشکل مواجه می‌شوید چگونه باید راه حل پیدا نمایید، بحث

کنید.

به دوستانت بگو
هنگام مواجه شدن با مشکلات باید با خود فکر کنیم و با بزرگان خانواده مشورت کنیم تا راه حل درست پیدا نماییم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	میمون	شادی، نام حیوان
۲	قضیه	حادثه، جریان

متن درس را در کتابچه‌های خود رونویس کرده، زیر فعل‌های آن خط بکشید.

آمنه فدوی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد شخصیت و زنده‌گی آمنه فدوی

آگاهی حاصل کنند.

پرسش‌ها

آیا تا حال نام آمنه فدوی را شنیده اید؟

نام چند شاعر زن را یاد دارید؟

آمنه فدوی، بانوی شاعر، فرزند سردار نور محمد خان در سال ۱۲۷۶ هـ.ش.

در کابل به دنیا آمد.

مادرش از نواده‌گان امیر دوست محمد خان بود و پدرش در زمان

حکومت عبدالرحمن خان به حیث والی قندهار کار می‌کرد. آمنه از

خردسالی به فراگیری دانش‌های ادبی و دینی پرداخت. وی که از

ذوق شاعرانه برخوردار بود، از جوانی به سرودن شعر روی آورد و در

سروده‌هایش فدوی تخلص می‌کرد.

از سروده‌های آمنه فدوی ابیاتی پراکنده در تذکره‌ها به جا مانده

است.

سروده‌های وی از ارزش و اهمیت ادبی خاصی برخوردار است از جمله
شاعران محبوب کشور ما محسوب می‌گردد.
آمنه فدوی در سال ۱۳۰۳ هـ.ش. در بیت المقدس وفات نمود و در
همان جا به خاک سپرده شد.

نمونه سخن:

تا نظر در چمن وضع جهان وا کردم
ستمی بود که بردیده بینا کردم
نه چمن رنگ وفا داشت، نه گل بوی بقا
حیرت‌آلوده به هر سو که تماشا کردم
گر به محشر ز من از حاصل دنیا پرسند
گویم افسوس همه خواهش بیجا کردم
ذره‌یی نیست به کف زین سفر دور و دراز
عفو خواهیم ز خدا آنچه خطاها کردم
فدوی بار خجالت بکشی روز جزا
زان که در عالم فانی چه مهیا کردم

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

کلمه‌های (شاعر، بانو، فراگیری و سرودن) را در جمله‌های مناسب به کار برده در کتابچه‌های

خود بنویسید.

به تصویر زیر نگاه کنید و در مورد آن دو سطر بنویسید.

بشنو و بگو

آمنه فدوی کی بود؟

آمنه فدوی در کجا زاده شد و در کجا وفات یافت؟

برداشت تان را از نمونه سخن آمنه فدوی بیان کنید.

در گروه‌ها راجع به مفهوم نمونه سخن آمنه فدوی بحث کنید.

آمنه فدوی از جمله شاعران معاصر افغانستان است. او در جوانی به شاعری پرداخت و اشعاری

از او در تذکره‌ها وجود دارد که از ارزش ادبی خاصی برخوردار است.

لغت‌ها

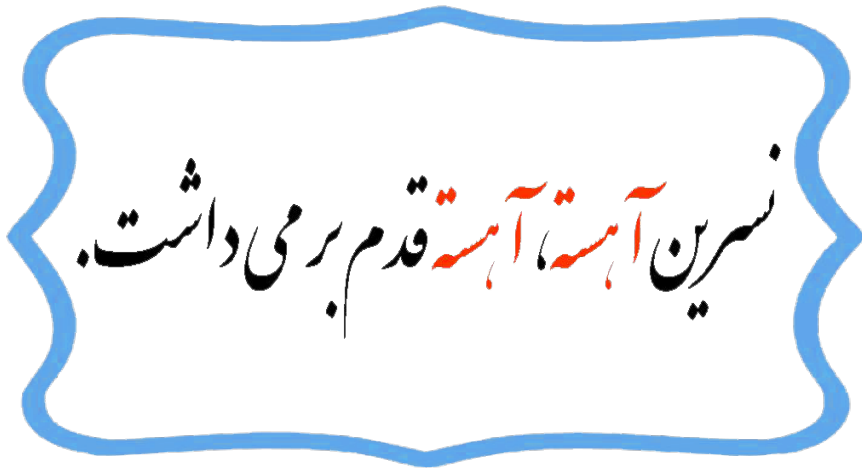
شماره	لغت	معنا
۱	حیرت	سرگردانی، سرگشته‌گی
۲	فانی	ناپایدار
۳	مهیا	آماده شدن
۴	بقا	پایدار، جاویدان
۵	محشر	روز قیامت
۶	عفو	بخشش

لغت‌های جدول بالا را در جمله‌های مناسب به کار ببرید.

قید

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، در باره قید و انواع آن معلومات به دست آورده، قیده‌ها را تشخیص کرده بتوانند.

☆ در چوکات بالا کدام کلمه انجام کار را نشان می‌دهد؟

☆ به نظر شما در جمله بالا کدام کلمه چگونه‌گی حالت قدم برداشتن نسرین را نشان می‌دهد؟

قید کلمه‌یی است که با فعل یکجا شده و معنای آن را محدود و مقید می‌سازد.

به عبارت دیگر قید حالت و چگونه‌گی فعل را بیان می‌کند. قید به صورت عموم به پرسش‌هایی؛ مانند: کی، کجا، چطور، چگونه، چه اندازه و غیره پاسخ می‌دهد؛ به گونه‌ی مثال: در جمله‌های داده شده کلمه‌های امروز، تیز، شبانه، دیروز، شدت و زود، قیداند که حالت فعل‌ها

را مقید و محدود ساخته، کیفیت و چگونگی آن‌ها را نشان می‌دهد.

۱- امروز باران تیز می‌بارد.

۲- حمید شبانه درس می‌خواند.

۳- دیروز باد به شدت وزید و زود آرام شد.

انواع قید از نظر معنا و مفهوم

قید مقدار	قید مکان	قید زمان
قید پرسش استفهام	قید تأکید	قید حالت
قید تمنا	قید نفی	قید شک
	قید نتیجه	

بخوان و بنویس

✧ متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون نویس کنید.

✧ متن درس را به نوبت، با آواز بلند بخوانید.

✧ جمله‌ها را بخوانید و جاهای خالی آن را با یکی از قیدهایی داخل چوکات تکمیل کنید.

- شکوفه‌ها زیبایی زیاد دارند؛ اما افسوس نمی‌مانند.

- فاخته، تا آن جایی که توانست، در آسمان رفت.

- نقاش منظره را زیبا و قشنگ نقاشی کرد.

بسیار

بالا

دیر

در گروه‌ها پیرامون تصویر زیر چند سطر بنویسید.

بشنو و بگو

قیدها در جمله چه نقش دارند؟

در جمله (خورشید صبحانه از پشت کوه به آرامی بالا می‌آید). کدام کلمه‌ها قید است؟

قید در جمله به کدام پرسش‌ها پاسخ می‌دهد؟

در جمله (من از خواندن کتاب خوش شدم). قید به کدام پرسش پاسخ گفته است؟

قید را تعریف کرده، انواع آن را نام بگیرید.

به دوستانت بگو

قید کلمه‌یی است که در جمله با فعل یکجا شده معنای آن را مشخص می‌سازد.

قیدها انواع زیاد دارد؛ مانند: زمان، مکان، مقدار، حالت، تأکید، پرسش، شک، نفی، نتیجه،

تمنا.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	کیفیت	حالت و چگونگی
۲	مکان	جای
۳	فاخته	قمری
۴	تأکید	محکم کردن
۵	تمنا	خواهش
۶	زمان	وقت
۷	مقدار	اندازه

☆ تعریف قید و انواع آن را حفظ کنید.

☆ جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود رونویس کرده؛ قید را در آن‌ها مشخص سازید.

۱- نیلاب روز جمعه با اعضای خانواده‌اش به تفریح رفته بود.

۲- امسال باران زیاد بارید و حاصلات فراوان بود.

حقوق زن

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون تساوی حقوق زن و مرد معلومات به دست آورده و قیدها را تشخیص کرده بتوانند.

پرسش‌ها

☆ به نظر شما زنان در زنده‌گی خانواده‌گی و اجتماعی چه نقشی دارند؟

☆ آیا گفته می‌توانید برتری انسان‌ها نزد خداوند جَلَّالَہٗ وَّعَازِلَہٗ در چه است؟

☆ آیا می‌دانید کدام یک از بنده‌گان خداوند جَلَّالَہٗ وَّعَازِلَہٗ نزد او بهترین است؟

زن و مرد در زنده‌گی خانواده‌گی و اجتماعی حق مساوی دارند و بدون

هیچ نوع تبعیض می‌توانند از حق خود استفاده نمایند.

زن می‌تواند مانند مرد، در فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور سهم بگیرد.

زنان در تاریخ اسلام و تاریخ کشور ما نقش مهمی داشته‌اند. به گونه‌ی مثال نخستین کسی که به حضرت محمد ﷺ ایمان آورد و در تحکیم دین اسلام پیامبر ﷺ را یاری رسانید، بی بی خدیجه کبرا بود. در تاریخ افغانستان نیز زنان قهرمانی وجود داشته‌اند که هر کدام می‌تواند الگویی برای آینده‌گان باشد؛ مانند: رابعه بلخی، سلطان راضیه غوری، ناهید شهید، مخفی بدخشی، آمنه فدوی و دیگران.

زن از دیدگاه اسلام، مانند مرد قابل احترام بوده، از کرامت انسانی و جایگاه بلندی برخوردار می‌باشد؛ برتری انسان‌ها نزد خداوند متعال در تقوا است، نه در جنسیت، قوم و زبان. خداوند ﷻ زن را علاوه بر وظیفه تربیت و پرورش نسل‌ها به فراگیری علم و دانش امر فرموده است؛ پس می‌توان گفت: دید اسلام به زن و مرد به مثابه یک انسان است و زن هم مثل مرد مسؤولیت دارد تا در فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی سهمیم باشد.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون نویس کنید.

☆ متن درس را با آواز بلند بخوانید.

☆ در مورد اهمیت وظایف زنان در اجتماع سه جمله بنویسید و قید را در آن به کار برید.

بشنو و بگو

☆ در جمله‌های زیر قیده‌ها را مشخص ساخته روی تخته بنویسید.

۱- زن می‌تواند یک رهبر بسیار خوب باشد.

۲- زن در اجرای کارهای داخل و خارج منزل توانایی زیاد دارد.

☆ زنان دارای کدام توانایی‌ها اند و چه کارهایی را انجام داده می‌توانند؟ نام بگیرید.

☆ زنانی را که در تاریخ اسلام و افغانستان نقش اساسی داشته اند، نام بگیرید.

☆ در گروه‌ها پیرامون نقش زن در خانواده و اجتماع بحث کنید.

به دوستانت بگو

☆ زنان، مانند مردان از توانایی‌های ویژه‌یی برخوردارند. آنان می‌توانند در تمام عرصه‌های زنده‌گی؛

چون عرصه اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی نقش فعال داشته باشند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	یکسان	یک قسم
۲	تبعیض	جدا کردن، فرق گذاشتن
۳	سهم	بخش، قسمت
۴	عرصه	میدان، بخش

پیرامون حقوق زن یک مقاله بنویسید و قید را در آن به کار ببرید.

نصیحت پدر

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و به مفهوم نصایح پی برده، آن را در زنده‌گی خود عملی سازند.

پرسش‌ها

❖ به نظر شما، چرا پدران فرزندان‌شان را نصیحت می‌کنند؟

❖ آیا می‌دانید نصیحت‌های پدران در زنده‌گی ما چه اهمیت دارد؟

❖ شما کدام نصایح را از پدرتان شنیده‌اید؟

فرزندم! خود را به راست‌گویی عادت ده؛ از سوگند خوردن بپرهیز و از دروغ‌گویی و دشنام دادن دوری کن! تا نزد مردم همیشه عزیز باشی.
فرزندم! سخن بیجا و ناسنجیده مگو! که سخن نگفتن بهتر از

بیهوده گفتن است. مادر، پدر، دانشمندان و بزرگان را احترام کن،
و به نصیحت‌های آنان گوش ده و عمل کن! از اشخاص نادان و
بی‌ادب گریزان باش تا در نظر مردم خوار و حقیر نشوی.

راه کامیابی

چه پیش آید ترا زین خویشکامی؟

به جز اندوه و کین و زشت نامی

چنان باید، که تو آهسته باشی

همه کار نکو دانسته باشی

تو از ما مهتری، باید به گفتار

نگویی جز به آیین سزاوار

خردمندان سخن بر داد گویند

همیشه نام نیک از داد جویند

خرد از هرکسی تو بیش داری

چرا دل را زگفتن ریش داری

سخن آن گو، چه با دشمن، چه با دوست

که هر کو بشنود، گوید که نیکوست

فخرالدین گرگانی

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند به نوبت بخوانید.

واژه‌های مشکل متن را بیرون نویس کنید.

واژه‌های (راست‌گویی، پرهیز و حقیر) را در جمله‌های مناسب به کار برده، قید را در آن‌ها

استفاده کنید.

بشنو و بگو

عواقب دروغ‌گویی چیست؟

سخن نا سنجیده گفتن باعث چه می‌شود؟

چرا با اشخاص نادان و بی‌ادب نباید نشست و برخاست داشته باشیم؟

در مورد اهمیت نصیحت پدر و مقام والای وی در گروه‌ها صحبت کنید.

به دوستانت بگو

از دروغ‌گویی پرهیز!

سخن بیجا و ناسنجیده مگو، بزرگان را احترام کن و از اشخاص نادان و بی‌ادب گریزان باش!

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	سوگند	قسم
۲	پرهیز	دوری کردن
۳	بیهوده	بی‌فایده
۴	حقیر	کوچک، خوار و زبون

- پیام درس را در چند سطر بنویسید و قید را در آن نشانی کنید.
- معنای لغت‌های جدید متن را حفظ نموده، آن‌ها را در جمله به کار برید.

مادر

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و به احترام و رعایت حقوق مادر باورمند

شوند.

در رسم کی را می بینید؟

آیا می دانید مادر بالای ما چه حقوقی دارد؟

مادر موجود مهربان، دوست داشتنی و قابل احترام است. مادر برای

پرورش و تربیت ما، هرگونه زحمت و تکلیف را قبول کرده، شب‌ها بی خوابی

کشیده است، تا ما بزرگ شده ایم. حق مادر بالای ما بسیار زیاد است،

ما نمی‌توانیم آن را به گونه‌ی کامل ادا کنیم. شاعری در وصف مادر چنین

سروده است:

گویند مرا چو زاد مادر	پستان به دهن گرفتن آموخت
شب‌ها بر گاهواره من	بیدار نشست و خفتن آموخت
یک حرف و دو حرف بر زبانم	الفاظ نهاد و گفتن آموخت
دستم بگیرف و پا به پا برد	تا شیوه راه رفتن آموخت
پس هستی من ز هستی اوست	تا هستم و هست دارمش دوست

ایرج میرزا

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید. ✨

یک بیت شعر را روی تخته املا بنویسید. ✨

برای کلمه‌های (زحمت، پرورش و هستی) در کتابچه‌های خود جمله بنویسید. ✨

در مورد زحمت‌هایی که مادر در پرورش ما می‌کشد، چند سطر بنویسید. ✨

بشنو و بگو

مادر برای پرورش ما چه زحمتهایی را متقبل می‌شود؟

چگونه می‌توانیم حقوق مادر را به جا آریم؟

بیت زیر را به دوستان‌تان خوانده، معنا کنید.

پس هستی من ز هستی اوست تا هستم و هست دارمش دوست

به دوستانت بگو

مادر مهربان‌ترین موجود در زنده‌گی ما بوده؛ و یگانه کسی است که بیشترین زحمت را برای

پرورش ما تحمل کرده است؛ پس باید او را دوست داشت و همیشه احترام کرد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	الفاظ	جمع لفظ، سخن‌ها
۲	شیوه	طریق، روش
۳	هستی	موجودیت

در مورد حقوق مادر یک مقاله کوتاه بنویسید.

حکایت

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، جای کاربرد فعل را در جمله بشناسند و ضررهای خواست بیجا را بدانند.

پرسش‌ها

☆ به نظر شما هوس‌های بیجا و بی مورد چه ضرر دارد؟

☆ آیا دیده یا شنیده اید که کسی هوس بیجا کرده باشد؟

روزی یک مورچه برای جمع‌آوری دانه از راهی می‌گذشت؛ ناگهان نزدیک کندوی عسل رسید و از بوی آن دهانش پر آب شد؛ چون کندوی عسل بالای سنگ بلندی قرار داشت، مورچه هر قدر سعی کرد نتوانست بالا برود و به آن برسد؛ ناچار از مورچه‌ی بالدار کمک خواست. مورچه‌ی بالدار گفت: از این هوس دست بردار؛ زیرا عسل چسپناک است

و دست و پایت در آن گیر می ماند. مورچه گفت: اگر دست و پای کسی در عسل گیر می ماند، هیچ کس عسل نمی خورد. مورچهٔ بالدار گفت: ممکن کسی پیدا شود ترا کمک کند؛ اما من با تو همکاری کرده نمی توانم. در این وقت مگسی رسید و به مورچه گفت: آیا عسل می خواهی؟ من حاضرم ترا کمک کنم! مورچه با خوشحالی گفت: بلی، آرزو دارم مقداری عسل بخورم. مگس مورچه را از زمین بلند کرده، نزدیک کندو رساند و خودش رفت. مورچه با اشتهای تمام از عسل چشید و گفت: واه واه، چه بویی، چه مزه شیرینی! بعد کمی پیش رفت تا میان کندو رسید، ناگاه متوجه شد که دست و پایش به عسل چسپیده و دیگر نمی تواند از جایش حرکت کند. مورچه فریاد زد و برای نجات خود کمک خواست، در این وقت مورچهٔ بالدار از آنجا می گذشت، دلش به حال او سوخت و نجاتش داد، گفت: من به تو گفته بودم که هوس های بیجا باعث درد سر و سرگردانی می شود، بعد از این مواظب باش که چنین هوسی نکنی و از مگس کمک نخواهی؛ زیرا او همدرد تو نیست و نمی تواند دوست و خیر خواه تو باشد. مورچه از این که نصیحت مورچهٔ بالدار را نشنیده بود، و با خود عهد کرد که دیگر هوس بیجا نکند و مشورت های سودمند و مثبت دوستان خود را بشنود و به آن عمل کند.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون‌نویس کنید. ✨

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید. ✨

یک جمله متن درس را روی تخته بنویسید و زیر فعل آن خط بکشید. ✨

جمله‌های زیر را در کتابچه‌های تان رونویس کرده، تکمیل کنید. ✨

۱- مورچه ناگهان نزدیک رسید.

۲- مورچه بالدار گفت: از این دست بردار.

بشنو و بگو

مورچه چرا از کار خود پشیمان شد؟ ✨

شنیدن مشورت‌های سودمند دوستان چه اهمیت دارد؟ ✨

در گروه‌ها راجع به مفهوم حکایت صحبت کنید. ✨

به دوستانت بگو

هوس‌های بیجا باعث درد سر و سرگردانی گردیده، انسان را خوار و ذلیل می‌سازد. ✨

انسان باید در کارهایی که انجام می‌دهد از دوستان و بزرگان مشورت بگیرد. ✨

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	هوس	آرزو
۲	سعی	کوشش
۳	فریاد	آواز بلند
۴	باعث	سبب
۵	مواظب	متوجه
۶	نادم	پشیمان

حکایت را دقیق بخوانید و لغت‌های جدید آن را بیرون نویس کرده، در جمله به کار برید.

اتحاد

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند و اهمیت اتحاد و اتفاق را بدانند.

آیا می‌دانید اتحاد و اتفاق چه فایده‌ها دارد؟

به نظر شما نفاق و بدبینی با عث چه می‌شود؟

با اطرافیان خود باید چگونه رویه کنیم؟

اتحاد و اتفاق در زنده‌گی خانواده‌گی و اجتماعی اهمیت زیاد دارد؛ دین

اسلام نیز انسان‌ها را به اتحاد و همبسته‌گی امر نموده است. ملتی که

دچار نفاق و اختلاف‌های نژادی، قومی، زبانی، مذهبی و منطقه‌یی باشد،

با مشکلات و بدبختی‌های زیادی رو به رو می‌گردد. برخلاف اگر در بین

مردم یک کشور اتحاد وجود داشته باشد، به پیشرفت‌های زیادی نایل

می گردند.

ما باید با همه اقوام ساکن در وطن؛ چون: تاجک، پشتون، هزاره، نورستانی، بلوچ، ازبک، ترکمن و غیره وحدت و دوستی خود را حفظ کنیم، نگذاریم تا دشمنان افغانستان عزیز، در بین ما تفرقه بیندازند؛ همین گونه همه ما باید در چهارچوب خانواده، مکتب، محل کار و محیط زیست نیز اتحاد را در نظر گرفته، با اطرافیان خود با عطف و مهربانی برخورد نماییم و هیچ گاهی به آن ها ضرر نرسانیم.

ترانه

ما ازبکان، هزاره گان پشتون و ترک و تاجکان
پرورده این گلشنیم گل دسته این بوستان

افغانستان، افغانستان

سازیم ما ای دوستان! زین پس به رگم دشمنان
بر جای آن نظم کهن جمهوری نسل جوان

افغانستان، افغانستان

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید و کلمه‌های جدید آن را معنا کنید.

یک جمله در مورد اتحاد و اتفاق بنویسید و با آواز بلند بخوانید.

یک بیت «ترانه» را به نوبت روی تخته املا بنویسید.

بشنو و بگو

اتحاد و اتفاق در زنده‌گی خانواده‌گی و اجتماعی چه اهمیت دارد؟

اتحاد و همبسته‌گی چه خوبی‌ها دارد؟

در گروه خود راجع به اهمیت اتحاد و همبسته‌گی صحبت کنید.

به دوستانت بگو

ملتی که دچار نفاق و اختلاف‌های نژادی، زبانی، مذهبی و منطقه‌یی باشد با مشکلات و

بدبختی‌های زیادی رو به رو می‌گردد و دشمنان و بیگانه‌گان از این ضعف آن‌ها سوء استفاده زیاد

می‌کنند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	اتحاد	وحدت و یک‌پارچه‌گی
۲	هرگز	هیچ وقت
۳	ذلت	خواری
۴	تفرقه	بی‌اتفاقی و جدایی
۵	وحدت	همبسته‌گی، یکی بودن
۶	عطوفت	مهربانی

در مورد اتحاد و اتفاق یک مقاله بنویسید و زیر قیدهای آن خط بکشید.

ایثار و فداکاری

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، فعل ماضی یا گذشته را در آن مشخص

نموده؛ در مورد ایثار و فداکاری معلومات به دست آرند.

☆ در رسم چه می‌بینید؟

☆ به نظر شما خودگذری چگونه صفتی است؟

احمد در صنف دهم مکتب درس می‌خواند، پدرش مرد مسن بود و عاید ناچیزی داشت که با آن نمی‌توانست غذا و ضروریات زنده‌گی خانواده خود را تهیه کند. او ناچار بود که از طرف شب نیز کار کند. وی با یکی از مؤسسات چاپ مجله قرار داد کرده بود که در بدل پول، نام و آدرس اشتراک‌کننده‌گان را روی پاکت‌ها بنویسد. روزی از این کار

شکایت کرده، گفت: می ترسم که کار شبانه مرا از پای نیندازد، احمد از شنیدن حرف‌های پدرش بسیار متأثر شد و در فکر فرو رفت که چگونه می تواند با پدرش کمک کند. بالأخره مفکوره‌یی به خاطرش رسید. نیمه شب هنگامی که پدرش به بستر خواب رفت، او پاکت‌های سفید را گرفته، سرگرم نوشتن آدرس‌ها شد و تقریباً پنجاه پاکت را نام نویس کرد. از آن شب به بعد احمد هر شب ساعت دوازده به نوشتن آدرس‌ها می پرداخت و صبح‌ها خسته از خواب بر می خاست تا این که اندک اندک کار به جایی رسید که دیگر نمی توانست با دقت درس بخواند. از این رو پدرش چند بار او را نصیحت کرد؛ احمد تصمیم گرفت که بعد از این اول شب درس بخواند؛ سپس برای مدت دو ساعت پاکت‌ها را نام نویس کند.

پدر احمد بی خبر از همکاری پدرش یک روز به خانه آمد با خوشحالی گفت: در این ماه مزد کار شبانه‌ام چند برابر شده است! احمد همچنان به همکاری خود با پدر ادامه می داد. در یکی از شب‌ها که او مصروف کار بود دستش به کتابی که بالای میز بود خورد و کتاب روی زمین افتاد. صدایی برخاست که از اثر آن پدرش بیدار شد و دید، چراغ اتاق روشن است و احمد مصروف نوشتن نام روی پاکت‌ها است.

احمد از بیدار شدن پدر شتابزده شده بود، پی در پی می گفت: پدر مرا ببخش! پدر در حالی که اشک از چشمانش می ریخت سر و صورت پدرش را بوسه زد و گفت: پسر من تو مرا ببخش که به خاطر کمک با من و

خانواده‌ات این همه سختی را تحمل می‌کنی و من بی‌خبر از اصل موضوع
ترا مقصر می‌دانستم.

احمد که گویی بار سنگینی را از دوشش بر داشته بودند، آن شب با
خاطر آسوده به خواب رفت.

بخوان و بنویس

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

برای فعل‌های (می‌کرد، گفته بود و رفته بود) یک یک جمله بنویسید.

بشنو و بگو

چرا پدر احمد از طرف شب کار می‌کرد؟

احمد برای این که خانواده اش را کمک کند و هم درس بخواند چه تصمیم گرفت؟

احمد از کاری که انجام داده بود، چه احساس داشت؟

به دوستانت بگو

برای هر انسان ضرور است تا مشکلات اطرافیان و خانواده خود را درک کرده، برای آن یک راه
حل پیدا کند و با گذشت و فداکاری با آن‌ها همکاری نماید.

لغت‌ها

معنا	لغت	شماره
درآمد	عاید	۱
مانده	خسته	۲
غمگین	متأثر	۳
کم	ناچیز	۴
مجبور	ناچار	۵

دو جمله در کتابچه‌های تان بنویسید که در آن‌ها فعل ماضی یا گذشته به کار رفته باشد.

روباه و زاغ

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و به مفهوم شعر پی ببرند.

در رسم چه می‌بینید؟

به نظر شما حيله‌گری و فریب کاری باعث چه می‌شود؟

آیا می‌دانید فرق بین انسان فریب‌کار و صادق چیست؟

به دهن بر گرفت و زود پرید	زاغکی قالب پنیر بدید
که از آن می‌گذشت رو باهی	بر درختی نشست در راهی
رفت پای درخت و کرد آواز	روبه پرفریب و حیلت ساز
چه سری، چه دمی، عجب پایی!	گفت واه واه، چه قدر زیبایی!
نیست بالاتر از سیاهی رنگ!	پر و بالت سیاه رنگ و قشنگ
نبودی بهتر از تو در مرغان	گر خوش آواز بودی و خوش‌خوان
تا که آوازش آشکار کند	زاغ چون خواست قار قار کند
روبهک جست و طعمه را بر بود	طعمه افتاد چون دهان بگشود

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های جدید آن را بیرون‌نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

تکمیل کنید. ✨

زاغکی قالب، بدید بر گرفت و زود پرید

برداشت خود را از متن درس بیان کنید. ✨

در گروه‌ها پیرامون خوش‌باوری زاغ و حيله‌گری روباه باهم بحث کنید. ✨

پیام درس به ما می‌رساند که باید همیشه قبل از انجام کاری در مورد آینده آن فکر کنیم؛ ✨

همچنان در باره حرف‌هایی که به ما گفته می‌شود دقت لازم نماییم و نفع و زیان آن را در نظر گرفته، به آن عمل کنیم.

لغت‌ها

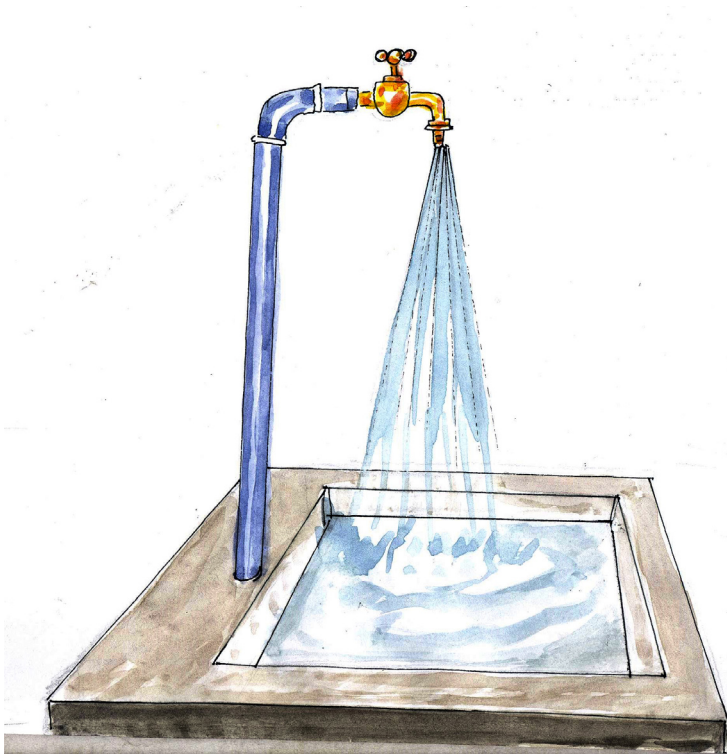
شماره	لغت	معنا
۱	حیلت	مکر، فریب
۲	آشکار	نماین
۳	قار قار	آواز زاغ
۴	طعمه	خوراک
۵	بگشود	باز کرد
۶	بربود	برداشت و برد

معنای لغت‌های جدید را حفظ نمایید و شعر را به نثر تبدیل کرده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

اسراف

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، پیشینه‌ها را در آن تشخیص داده و زیان‌ها و راه‌های جلوگیری از اسراف را بدانند.

پرسش‌ها

در رسم چه می‌بینید؟

آیا می‌دانید اسراف و اضافه خرجی، چه ضرر دارد؟

چطور می‌توانیم از اسراف و اضافه خرجی جلوگیری کنیم؟

اسراف و اضافه‌خرجی، در هیچ کاری پسندیده نیست؛ در مصرف هر چیز، باید از اعتدال و صرفه‌جویی کار بگیریم؛ حتی آب را باید ضایع نکنیم و پس از گرفتن آب شیردهن نل را بسته نماییم. بدون ضرورت چراغ را روشن نگذاریم. چوب، زغال، گاز و دیگر مواد سوخت را به اندازه ضرورت مصرف کنیم. پول را در راه مناسب خرج نماییم.

اگر در مصرف روزانه صرفه‌جویی و احتیاط نکنیم، به اقتصاد خود، خانواده و کشور خود صدمه می‌زنیم. دین اسلام اسراف را منع کرده است. برای اینکه از این عادت ناپسند رهایی یابیم ضرور است از عقل و خرد کار بگیریم.

بخوان و بنویس

متن درس را در گروه‌های دو نفری به کمک هم بخوانید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌های جدید آن را معنا کنید.

پیشینه‌ها را از متن درس دریافت نموده و روی تخته رونویس کنید.

جمله‌های زیر را با استفاده از پیشینه‌های مناسب تکمیل کنید:

۱- اسراف و اضافه‌خرجی هیچ کاری پسندیده نیست؛ مصرف هر چیز باید

..... اعتدال کار بگیریم.

اسراف و زیاده روی چه زیان دارد؟

اگر در مصرف اشیا دقت نکنیم باعث چه می‌شود؟

حرص و طمع چه بار می‌آورد؟

در متن درس کدام پیشینه‌ها وجود دارد؟ نام بگیرید.

به دوستان بگو

اگر در مصرف روزانه از احتیاط و صرفه‌جویی کار نگیریم، به اقتصاد خود، خانواده و کشور خود

صدمه می‌زنیم؛ همچنان اگر در مصرف توجه نکنیم، ناگزیر می‌گردیم از حق خود زیاد تر بخواهیم و این موضوع سبب حرص و طمع شده، حق دیگران را ضایع می‌کنیم.

پیشینه‌ها در زبان فارسی دری به کلمه‌های نا مستقلى گفته می‌شود که اجزای جمله را به هم

پیوست می‌سازد. پیشینه‌ها عبارتند: از: به، بر، با، برای، در، از، بهر، تا و غیره.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	اسراف	زیاده‌خرجی
۲	جلوگیری	خودداری
۳	اعتدال	میان‌روی
۴	صرفه‌جویی	پس‌انداز
۵	بی‌مورد	بی‌جا

جمله‌هایی بنویسید که در آن‌ها پیشینه‌های (از، در، به) به کار رفته باشد.

ضررهای دروغ‌گویی و سخن‌چینی

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و دربارهٔ ضررهای دروغ‌گویی و سخن‌چینی معلومات به دست آورند.

☆ کی می‌تواند بدی‌های دروغ‌گویی و سخن‌چینی را به دیگران واضح سازد؟

☆ چرا آدم راست‌گو را همه دوست دارند؟

☆ آیا می‌دانید سخن‌چینی چه عواقبی دارد؟

راست‌کاری و راست‌گویی کار خوب است؛ اما دروغ‌گفتن تاریکی ایمان می‌باشد. دروغ‌گویی انسان را کوچک ساخته و تأثیر بدی بالای شخصیت او می‌گذارد و انسان را در اجتماع بد جلوه می‌دهد؛ همچنان سخن‌چینی مانند دروغ انسان را خوار و شرمسار می‌سازد. انسان باید از این عمل زشت، خود داری کند. و اگر بین دونفر اختلاف وجود داشته باشد، نباید سخن یکی را به دیگری بگوید که نفرت آن‌ها زیاد گردد. شاعری در این مورد گفته است:

کسی را که ناراستی گشت کار	کجا روز محشر شود رستگار
کسی را که گردد زبان دروغ	چراغ دلش را نباشد فروغ
دروغ آدمی را کند شرمسار	دروغ آدمی را کند بی وقار
ز کذاب گیرد خردمند عار	که او را نیارد کسی در شمار
دروغ ای برادر مگو زینهار!	که کاذب بود خوار و بی اعتبار
ز ناراستی نیست کار بتر	کزو گم شود نام نیک، ای پسر

سعدی شیرازی

بخوان و بنویس

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید. ✨

کلمه‌های (دروغ‌گویی و سخن‌چینی) را در جمله‌ها به کار برده، روی تخته بنویسید. ✨

مفهوم بیت زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید. ✨

میان دو کس جنگ چون آتش است سخن‌چین بدبخت هیزم کش است

به معنای شعر گوش فرا دهید.

یک یک بیت شعر را به نوبت معنا کنید.

راست کاری چه فایده و سخن چینی چه ضرر دارد؟

دروغ‌گویی و سخن چینی بالای شخصیت انسان چه تأثیر دارد؟

در گروه‌ها پیرامون مفهوم شعر بحث کرده، خلاصه آن را بیان کنید.

به دوستان بگو

دروغ‌گویی و سخن چینی یک عادت زشت و ناپسند است. خداوند عز و جل از انسان‌های دروغ‌گو

وسخن‌چین ناراض می‌باشد.

کسانی که عادت به دروغ گفتن و سخن چینی دارند، نزد مردم بی‌اعتبار و خوار می‌باشند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	شخصیت	مرتبه، درجه، بزرگواری
۲	شرمسار	شرمنده
۳	زینهار	امان، پناه جستن
۴	کاذب	دروغ‌گو
۵	فروغ	روشنایی
۶	وقار	عزت
۷	خردمند	عاقل و دانا
۸	رستگار	رهایبی یافته

شعر را حفظ نموده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

اخلاص در عمل

هدف: شاگردان شعر را درست بخوانند و بنویسند و مفهوم آن را بدانند.

پرسش‌ها

☆ به نظر شما دروغ‌گویی چه ضرر دارد؟

☆ کینه‌ورزی و حسد باعث چه می‌شود؟

پاک دارد چهار چیز، از چهار چیز

تا که ایمانت نیفتد در زبان

شمع ایمان ترا باشد ضیا

مرد ایماندار باشی و السلام

ور ندارد، دارد ایمان ضعیف

روح او راه سوی افلاک نیست

است بی حاصل چو نقش بوریا

در جهان از بنده‌گان خاص نیست

کار او پیوسته با رونق بود

هر که باشد اهل ایمان ای عزیز!

پاک‌دار از کذب و از غیبت زبان

پاک‌گری عمل را بی‌ریا

چون شکم را پاک‌داری از حرام

هر که دارد این صفت باشد شریف

هر که باطن از حرامش پاک نیست

چون نباشد پاک اعمال از ریا

هر که را اندر عمل اخلاص نیست

هر که کارش از برای حق بود

شیخ فریدالدین عطار

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون نویس کنید.
- درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.
- هر کدام یک بیت شعر را به نوبت معنا کنید.
- برداشت خود را از شعر بنویسید.
- واژه‌های (حسد، ریا و ضیا) را در جمله‌های مناسب به کار برده، روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

بیت زیر چه معنا دارد؟

- پاک دار از کذب و از غیبت زبان تا که ایمانت نیفتد در زبان
- از متن درس کدام نکته‌ها را آموختید؟ نام بگیرید.
- در گروه‌ها پیرامون ضررهای کارهای ناشایسته و دوری از آن‌ها صحبت کنید.

به دوستان بگو

- مومن کامل از دروغ‌گویی و غیبت پرهیز نموده، کارهای خود را با صدق و اخلاص و بدون ریا انجام می‌دهد؛ همین طور از حرام‌خوری دوری می‌کند تا خشنودی خداوند عز و جل را حاصل نماید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	ریا	خودنمایی	۴	اخلاص	نیت پاک
۲	حسد	بدخواهی و بخل	۵	رونق	زیبایی، تابش
۳	ضیا	روشنی	۶	عارف	خداپرست

کارخانه‌گی

بیت‌های شعر را حفظ کرده، در باره حسد و غیبت چند سطر بنویسید.

وطن

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و احساس وطن دوستی در وجودشان تقویت

گردد.

آیا می دانید وطن ما در کدام قاره موقعیت دارد؟

آیا ولایت های افغانستان را نام گرفته می توانید؟

هوایت خوش و منظر دلدستان

سرافت ما و خاک درت

لقب یافت بلخ تو، ام البلاد

می علم و عرفان به جام هرات

وطن ای نیکو نامت افغانستان!

روان بخش دلهاست بوم و برت

ز بس دارد، از گردش دهر یاد

به عالم بلنداست، نام هرات

بدخشانت از لعل شد سرخرو بود معدن لاجورد، اندرو
 چه خوش فیض جاریست با هیرمند که تازه است از و مزرع کشتمند
 ثمر خیز از بس بود، کندهار خجل ساوه را می کند از انار
 گر شک و فراه تو معمور باد ز خاکت پراگنده گی دور باد
 سخن ساز کردم چو از غزنهات سپهر برین می شود فتنهات
 زمین و فضای کابل پر گلت جهان مست و شیدا است چو بلبلت

فلک در کمین گزندت مباد

تزلزل به کاخ بلندت مباد!

قاری عبدالله

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون نویس کنید.

سرخرو
گوارا
با ارزش تر
شیرین تر
خوشبو
زیبا
بلندترین
بلند

جاهای خالی جمله‌های زیر را با صفت‌هایی که با جمله مطابقت داشته باشد از

داخل چوکات انتخاب کرده تکمیل سازید.

☆ وطن عزیز ما افغانستان هوای دارد.

☆ لعل بدخشان نسبت به لعل جهان دیگر است.

☆ انار افغانستان نسبت به انار دیگر کشورها است.

☆ به عالم است نام هرات.

☆ بدخشانت از لعل شد.....

☆ هر کدام یک بیت شعر را به نوبت معنا کنید.

☆ در شعری که خواندید از کدام ولایت‌های افغانستان نام برده شده است؟

☆ برای کلمه‌های (نیکو، دلستان، معمور و دهر) یک یک جمله بگویید.

☆ در گروه‌ها پیرامون مفهوم شعر بحث کنید.

☆ قاری عبدالله از شاعران معاصر افغانستان است. او در شهر کابل دیده به جهان گشوده است

کتاب‌های زیادی را برای معارف افغانستان تألیف نمود. آثار ادبی و فرهنگی از او بر جا مانده است

که هر کدام از ارزش علمی و ادبی برخوردار اند.

☆ کشور ما افغانستان یک مملکت کوهستانی است که دارای آب و هوای گوارا و مناظر دیدنی

می‌باشد. هرات، بلخ کندهار، بدخشان، فراه، غزنی و کابل از ولایت‌های باستانی و مشهور آن

می‌باشند.

لغت‌ها

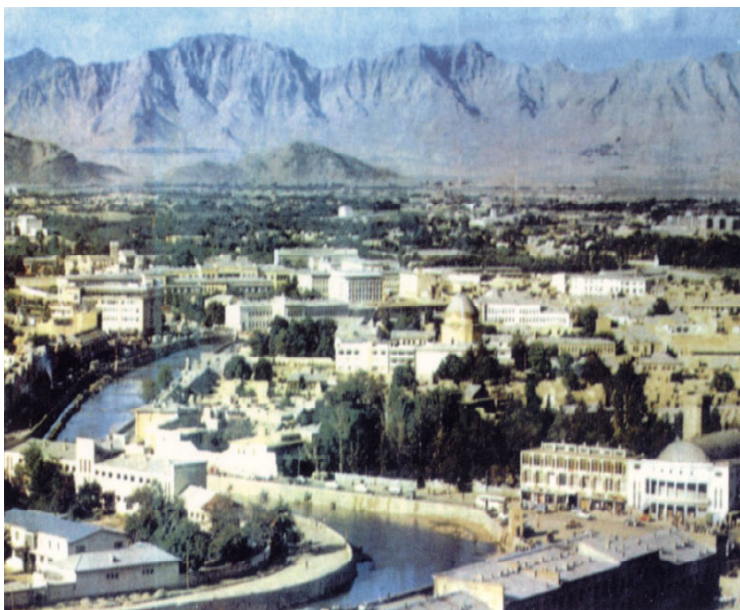
شماره	لغت	معنا
۱	منظر	جای نظر انداختن
۲	دهر	زمانه، روزگار
۳	لعل	سنگ قیمتی سرخ رنگ
۴	لاجورد	سنگ معدنی به رنگ آبی
۵	الفت	دوستی، همدلی
۶	برین	بلند
۷	دلستان	دلکش، دلربا
۸	ام‌البلاد	مادر شهرها
۹	معمور	آبادشده
۱۰	سپهر	آسمان
۱۱	روان‌بخش	روح‌بخش

معنای لغت‌ها را حفظ کنید و آن‌ها را در جمله به کار برید.

کابل

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و جمع بندی کلمه‌ها را بیاموزند.

پرسش‌ها

آیا می‌دانید تصویر بالا مربوط کدام ولایت افغانستان است؟

به نظر شما کدام جاهای تاریخی در شهر کابل وجود دارد؟

آیا در مورد پیشینه تاریخی شهر کابل چیزی شنیده اید؟

کابل پایتخت افغانستان است. آب و هوای کابل معتدل می‌باشد. دریای کابل از بین این شهر می‌گذرد و آن را به دو حصه شمالی و جنوبی جدا می‌سازد. شهر کابل دارای پیشینه تاریخی زیاد است. جاهای

تاریخی؛ مانند: بالاحصار، دیوار تاریخی کابل شاهان، منار آزادی، سپاهی گمنام، قصر دارالامان و غیره در این شهر می‌باشد. در این شهر مکتب‌ها، شفاخانه‌ها و فابریکه‌های زیادی وجود دارد؛ همچنان شهر کابل عدّه زیادی از شاعران، نویسندگان، دانشمندان و شخصیت‌های فرهنگی را در دامن خود پرورده است که آثار و کارکردهای آن‌ها در غنمندی زبان و ادبیات و فرهنگ کشور ما نقش مهم داشته است.

پیداوار زراعتی کابل عبارتند از: جو، جواری، گندم، پیاز، کچالو، سیب، ناک، زردآلو، بهی، آلو، شفتالو، انار، انواع انگور و غیره.

✧ متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون نویس کنید.

✧ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

✧ از جمله‌های زیر اسم‌ها را بیرون نویس کنید:

● کابل پایتخت افغانستان است.

● شهر کابل شاعران، نویسندگان و دانشمندان زیادی را در دامن خود پرورش داده است.

● پیداوار زراعتی کابل شامل: جو، جواری، گندم، سیب، ناک، انار می‌باشد.

✧ با اضافه نمودن پسوندهای (ان، گان، یان و ها) در اخیر اسم‌های زیر، آن‌ها را به شکل جمع

تبدیل کنید؛ مانند:

● معلم - معلمان	● پرنده	● آشنا
● دانا	● سیب	● انار
● شهر	● نویسنده	● شاعر
● دانشمند	● گندم	● جواری

بشنو و بگو

✧ پایتخت کشور عزیز ما چه نام دارد؟

✧ جاهای تاریخی شهر کابل کدام‌ها اند؟

✧ در چند گروه پیرامون شخصیت‌های ادبی و فرهنگی، جاهای تاریخی و پیداوار زراعتی شهر

کابل صحبت کنید.

به دوستانت بگو

✧ کابل پایتخت افغانستان است. این شهر از جمله شهرهای تاریخی افغانستان می‌باشد.

✧ جمع اسم: در زبان دری اسم وقتی جمع می‌گردد که بر بیشتر از یک چیز دلالت کند و

پسوندهای آن عبارت‌اند از: (ان، ها، یان و گان)؛ مانند:

معلم - معلمان

کتاب - کتاب‌ها

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	معتدل	برابر
۲	غنا	توانگری، بی‌نیازی

در مورد شهر کابل یک مقاله در کتابچه‌های خود بنویسید.

کلمه‌های مترادف و متضاد

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، کلمه‌های مترادف و متضاد را تشخیص کرده بتوانند.

☆ کی می‌تواند مترادف کلمهٔ (بزرگ) را بگوید؟

☆ کی می‌تواند متضاد کلمهٔ (روز) را بگوید؟

هم معنا (مترادف)

کلمه‌هایی را گویند که در نوشتن مختلف؛ ولی در معنا، یکسان باشند؛ مانند: خوب و نیک، راستی و صداقت، علم و دانش، ترقی و پیشرفت، تعلیم و آموزش و...

● راستی و صداقت یک صفت خوب و نیک است.

● علم و دانش سبب ترقی و پیشرفت جامعه می‌گردد.

متضاد

کلمه‌هایی را گویند که در شکل و در معنا مختلف و ضد هم باشند؛ مانند: شب و روز، تلاش و غفلت، کامیابی و ناکامی، دشمن و دوست، دانا و نادان و ...

● در اول بهار، شب و روز یک برابر می‌شود.

● سعی و تلاش باعث کامیابی و غفلت باعث ناکامی می‌گردد.

دشمن دانا که غم جان بود بهتر از آن دوست که نادان بود

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و چند کلمه مترادف و متضاد در کتابچه‌های تان بنویسید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

هم معنای کلمه‌های (جامه، زر و خاموش) را روی تخته بنویسید.

ضد معنای کلمه‌های (شب، پخته و دانا) را روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

کلمه‌های هم‌معنا (مترادف) را تعریف نموده، با مثال واضح سازید.

کلمه‌های متضاد را تعریف نموده، با مثال واضح سازید.

در گروه‌های دو نفری هم‌معنای (مترادف) کلمه‌ها را دریابید؛ طوری که یک نفر یک کلمه را

بگوید؛ مانند: زیبا و نفر دیگر هم‌معنای آن را پیدا کند؛ مانند: قشنگ.

به دوستانت بگو

هم‌معنا به کلمه‌هایی گفته می‌شود که در شکل مختلف؛ ولی در معنا یکسان باشند و متضاد،

به کلمه‌هایی گفته می‌شود که هم در شکل و هم در معنا مختلف و ضد هم باشند.

کارخانه‌گی

فهرستی از کلمه‌های هم‌معنا (مترادف) و فهرستی از کلمه‌های ضد معنا (متضاد) را در کتابچه‌های

خود ترتیب نمایید.

قصر دارالامان

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، در مورد قصر دارالامان معلومات به دست آورده و کلمه‌های هم معنا را در متن تشخیص کنند.

پرسش‌ها

آیا آثار تاریخی شهر کابل را نام گرفته می‌توانید؟

کدام یک از شما قصر دارالامان را دیده است؟

قصر دارالامان زمانی، عمارت زیبا و باشکوهی بود. این اثر تاریخی در زمان پادشاهی امیرامان‌الله خان بالای تپه‌یی در قسمت جنوبی شهر کابل،

توسط انجینیران آلمانی و کارگران افغانی اعمار گردید. عمارت بزرگ و تاریخی دارالامان در سه طبقه ساخته شده و در ساختمان آن سنگ‌های خشتی، سمند و آهن به کار رفته بود. این قصر تاریخی در وسط باغ زیبایی قرار داشت که زمانی در سرسبزی و شادابی خود، در منطقه نظیر و مانند نداشت و محل پذیرایی مهمانان خارجی و گردش‌گران بود؛ ولی متأسفانه در نتیجه جنگ‌های داخلی به یک ویرانه مبدل شده است. اکنون کار بازسازی این قصر تاریخی آغاز یافته است، آرزو داریم که این قصر با شکوه، عظمت و جلال نخستین خود را باز یابد.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های هم‌معنا را از آن بیرون‌نویس کنید.

☆ متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌های جدید آن را روی تخته بنویسید.

☆ مترادف کلمه‌های زیر را بنویسید.

۱- زیبا،.....،.....

۲- شکوه،.....،.....

۳- مانند،.....،.....

☆ جاهای خالی جمله زیر را با توجه به متن درس تکمیل کنید:

(قصر دارالامان در زمان پادشاهی بالای تپه‌یی در قسمت)

شهر کابل توسط انجیران و کارگران اعمار گردید.

☆ قصر دارالامان را به گونهٔ مختصر معرفی کنید؟

☆ قصر دارالامان در کدام قسمت شهر کابل موقعیت دارد و دارای چند طبقه است؟

☆ هم‌معنای کلمه‌های (قصر، پادشاه و وسط) را بگویید.

☆ در گروه‌ها پیرامون قصر دارالامان صحبت نمایید.

به دوستانت Bگو

☆ قصر دارالامان در زمان پادشاهی امیر امان‌الله‌خان در قسمت جنوبی شهر کابل؛ البته در میان

باغی سرسبز که در آن زمان در شادابی خود مانند نداشت ساخته شده است.

☆ در مورد تفاوت تصویرهای زیر صحبت کنید؟

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	عمارت	ساختمان
۲	باشکوه	مجلل و با عظمت
۳	نظیر	مانند
۴	اعمار	آباد
۵	شادابی	سرسبزی
۶	مبدل	تبدیل شده

متن درس را در کتابچه‌های خود نوشته زیر کلمه‌های هم‌معنای آن خط بکشید.

ماشین چاپ

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند و در مورد مخترع و چگونه‌گی اختراع ماشین چاپ آگاهی حاصل کنند.

آیا می‌دانید ماشین چاپ توسط کی اختراع شد؟

به نظر شما توسط ماشین چاپ کدام چیزها به نشر می‌رسد؟

شش صد سال قبل از امروز در جرمنی طفلی در یک خانواده کوچک به دنیا آمد که نامش را گوتنبرگ گذاشتند. او به خواندن و نوشتن بسیار علاقه داشت، همیشه می‌آموخت و به فکر این بود که به دیگران نیز خواندن و نوشتن را بیاموزاند. گرچه این کار بسیار مشکل بود؛ چون در آن وقت کتاب‌ها با دست نوشته می‌شد و ماشین چاپ وجود نداشت.

گوتنبرگ در سال ۱۴۲۸ م. از زادگاهش به فرانکفورت رفت و در آنجا

سنگ‌تراشی را پیشه خود ساخت. او گاهی روی سنگ‌ها حرف‌هایی می‌نوشت. روزی کاغذ را بالای حرف‌هایی که روی سنگ حک کرده و آن را سیاهی زده بود، فشار داد، متوجه شد که خط روی کاغذ نمایان گشت. بعد از این تجربه، بسیار خوشحال شد و کاغذ را به دوستانش نشان داد. همه او را تشویق کردند. بالاخره به اثر زحمتهای زیاد توانست، حرف‌هایی را از فلز تهیه کند و توسط ماشین کوچکی که به نام (پروف پرس) یاد می‌شد و آن را از چوب و فلز ساخته بود به چاپ نوشته‌هایش اقدام کند. این کار نخستین گامی برای چاپ نوشته‌ها بود که از آن بعد گوتنبرگ به نام مخترع ماشین چاپ در جهان مشهور گردید.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون‌نویس کنید.

☆ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

☆ برای کلمه‌های (نوشتن، علاقه و مخترع) یک یک جمله بنویسید.

☆ در مورد اهمیت ماشین چاپ یک یک جمله بنویسید و با آواز بلند بخوانید.

☆ هر کدام یک سطر متن درس را روی تخته املا بنویسید.

ماشین چاپ را کی اختراع کرد و از کدام کشور بود؟

کدام یک از شما دوست دارید از فکر خود چیزی بسازید؟

در گروه‌ها راجع به اختراع و اهمیت ماشین چاپ صحبت کنید.

به دوستانت بگو

ماشین چاپ شش صد سال قبل توسط گوتنبرگ آلمانی اختراع شد. او حرف‌هایی را از فلز تهیه

کرد و توسط ماشین کوچکی که به نام (پروف پرس) یاد می‌شد و آن را از چوب و فلز ساخته بود،

اقدام به چاپ نوشته‌هایش کرد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	زادگاه	جای تولد
۲	حک	تراشیدن
۳	مخترع	پدید آورنده، نو آور

کارخانه‌گی

متن درس را در کتابچه‌های تان رونویس کنید.

چگونه شهر خود را پاک نگاه داریم؟

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در بارهٔ مسؤولیت خود و دولت در پاکی شهر معلومات به دست آرند.

در رسم چه می بینید؟

شهرداری چه خدمات را برای مردم انجام می دهد؟

آیا می دانید همکاری با شهرداری چه اهمیت دارد؟

در کشور عزیز ما افغانستان، یک ادارهٔ مستقل به نام شهرداری وجود دارد. کارمندان این اداره در شهر و ولایتها مصروف خدمت برای مردم اند که در بخش صفایی محیط کار می کنند؛ اما برای این که شهر ما، پاک و سرسبز باشد و از شیوع امراض گوناگون جلوگیری به عمل آید، باید همه در پاکی و سرسبزی آن بکوشیم و هر کدام ما آن را جزء مسؤولیت های خویش بدانیم؛ زیرا اگر محیط زیست ما آلوده گردد، زنده گی در آن ناممکن می شود.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل را بیرون‌نویس کنید و در جمله‌ها به کار برید.

نام کسانی را که در پاکی محیط زیست باید سهم داشته باشند روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

ضد کلمه‌های زیر را بگویید.

(خدمت، مستقل، پاکی، ناممکن، زنده‌گی)

نقش ما در پاکی محیط و شهر چیست؟

داشتن محیط سرسبز و پاک چه فایده دارد؟

به دوستانت بگو

در کشور ما یک اداره مستقل به نام شهرداری وجود دارد. کارمندان این اداره در مرکز و ولایت‌ها مصروف خدمت برای مردم و صفایی شهر اند.

پاک نگهداشتن محیط وظیفه هر شهروند کشور می‌باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	محیط زیست	جای زنده‌گی	۴	صفایی	پاکی، نظافت
۲	مستقل	آزاد و مختار	۵	شیوع	عام شدن
۳	مسئولیت	وظیفه	۶	آلوده	ناپاک

کارخانه‌گی

شاگردان در مورد کار و فعالیت‌های شهرداری در پاکی محیط زیست، در سه سطر یک مقاله

بنویسند.

هرات

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، در مورد ولایت هرات و جاهای تاریخی آن معلومات به دست آورده، کلمه‌های مترادف یا هم‌معنا را تشخیص کنند.

در تصویر چه می‌بینید؟

کدام یک از شما ولایت هرات را دیده است؟

آیا می‌دانید کدام اماکن تاریخی در ولایت هرات وجود دارد؟

هرات (هری) از ولایت‌های باستانی افغانستان است. این ولایت در

غرب کشور موقعیت دارد و دارای پانزده ولسوالی می‌باشد.

بادهای موسمی فصل تابستان در هرات بسیار شدید بوده، آسیاب‌های

بادی را به حرکت می‌آورد. دریای هریرود، دریاچه کشک، گلران و گهسان،

در سرسبزی و شادابی هرات بسیار مؤثر است. گندم، برنج، انگور و خربوزه

در این ولایت زرع می‌گردد. قناویز و قالین هرات بسیار مشهور است.

فابریکه‌های نخ‌تابی، نساجی و سمنت هرات در رشد صنعت کشور ارزش زیاد دارند. بندهای سلما، انجیل و کبکگان زمین‌های زیادی را آبیاری می‌کند. از جمله جاهای تاریخی هرات قلعهٔ اختیار الدین، گازرگاه شریف، زیارت خواجه عبدالله انصاری و مسجد جامع را می‌توان نام برد.

دانشمندان، هنرمندان، شاعران و نویسندگان زیادی در این ولایت زنده‌گی کرده‌اند که آثار و نوشته‌های‌شان، گنجینهٔ پر بار ادبیات پارسی دری را غنا بخشیده است.

هرات دارای، مکتب‌ها، مؤسسه‌های عالی تعلیمی و فرهنگی، مراکزهای صحتی و شفاخانه‌های زیاد می‌باشد. نشریه‌های ولایتی آن در تنویر افکار مردم اهمیت زیاد دارد.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون نویس کنید.

☆ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

☆ مترادف کلمه‌های (باستانی، سر سبز و بسیار) را از متن درس دریافته، روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

☆ در ولایت هرات کدام دریاها وجود دارد؟

☆ محصولات زراعتی و صنعتی هرات را نام بگیرید.

☆ محصولات زراعتی و صنعتی در رشد اقتصاد کشور چه نقش دارند؟

☆ در گروه‌ها راجع به جاهای تاریخی و فرهنگی ولایت هرات صحبت کنید.

هرات یکی از ولایت‌های تاریخی کشور ما است که در بخش‌های فرهنگ، علم، دانش، زراعت و صنعت از شهرت خاص برخوردار است. این ولایت دارای جاهای تاریخی زیاد است. مسجد جامع هرات از مسجدهای کهنی است که دارای معماری‌های با ارزش است و در زمان سلطان غیاث‌الدین غوری تهداب‌گذاری شده بود؛ بعد توسط تیموریان به دستور گوهرشاد بیگم همسر شاهرخ تیموری تزئین و تکمیل گردید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	قناویز	پارچه ابریشیمی که بیشتر به رنگ سرخ است.
۲	تنویر	روشن ساختن
۳	مؤثر	تأثیرگذار
۴	زرع	کشت
۵	افکار	جمع فکر

برای لغت‌های داخل چوکات جمله‌های مناسب بنویسید.

منار جام

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون آثار تاریخی کشور؛ به ویژه منار جام

معلومات به دست آرند.

پرسش‌ها

☆ منار جام در کدام ولایت کشور موقعیت دارد؟

☆ چند اثر باستانی کشور را نام گرفته می‌توانید؟

وطن عزیز ما افغانستان، دارای آثار باستانی زیادی است که یکی از آن‌ها، منار جام می‌باشد. این منار در قریهٔ جام ولسوالی شهرک ولایت غور موقعیت دارد. بلندی آن ۶۳٫۳ متر بوده و در نزدیکی دریای هریرود واقع می‌باشد. در بعضی قسمت‌های آن آیات مبارک قرآن کریم با خط زیبا نگاشته شده است.

منار جام، در زمان سلطنت غوریان ساخته شده است و سالانه تعداد زیادی دانشمندان، پژوهشگران و جهانگردان از کشورهای مختلف برای دیدن آن به وطن ما می‌آیند.

منار جام در شناسایی تاریخ افغانستان؛ به ویژه دورهٔ غوریان به ما کمک زیاد می‌کند و از لحاظ اقتصادی نیز حایز اهمیت است.

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل متن را بیرون نویس کنید.

کلمه‌های (منار، جهانگرد و پژوهشگر) را در جمله‌های مناسب استفاده کنید؛ طوری که قید در آن‌ها به کار رود.

بشنو و بگو

منار جام در کجا موقعیت دارد و بلندی آن چند متر می‌باشد؟

منار جام در زمان سلطنت کدام خانواده، ساخته شد؟

منار جام چه ارزش تاریخی دارد؟

به دوستانت بگو

منار جام از جمله آبداه‌های تاریخی کشور ما است که در زمان سلطنت غوریان ساخته شده و بلندی آن ۶۳,۳ متر می‌باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	نگاشته	نوشته
۲	جهانگرد	سیاح، گردش‌گر

کارخانه‌گی

برای لغت‌های جدول بالا در کتابچه‌های خود جمله‌های مناسب بنویسید.

کندهار

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، با ولایت‌های باستانی و آبده‌های تاریخی کشور آشنایی حاصل کنند و پیشینه‌ها را تشخیص کرده بتوانند.

در مورد ولایت کندهار چه می‌دانید؟

آیا می‌دانید افغانستان دارای چند ولایت است؟

تا به حال با کدام جاهای تاریخی کشور آشنا شده‌اید؟

کندهار از ولایت‌های تاریخی افغانستان بوده، دارای موقعیت جغرافیایی مهم می‌باشد. آب و هوای کندهار در تابستان گرم و در زمستان معتدل است. این ولایت در دورهٔ میرویس خان هوتک و احمدشاه‌درانی مرکز پادشاهی و پایتخت افغانستان بود.

موی مبارک، خرقهٔ مبارک حضرت محمد ﷺ، گنبد طلایی احمد شاه‌درانی و چهل زینه، در این ولایت قرار دارد.

چهل زینه از مشهورترین آبده‌های تاریخی و میراث‌های گران‌بهای

فرهنگی کشور ما است که در سمت غربی شهر کندهار بالای کوه بلندی
موقعیت دارد. این تاق از سنگ به دستور ظهیرالدین بابر تراشیده شده
است که تا امروز نشانه‌های آن باقی است.

در ولایت کندهار انواع میوه پیدا می‌شود که انگور و انار آن شهرت
زیاد دارد.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های (کندهار، چهل زینه و گنبد طلایی) را در جمله‌های مناسب به کار برده، روی تخته
بنویسید.

در جمله‌های زیر پیشینه‌ها را مشخص کنید:

- کندهار از ولایت‌های تاریخی کشور ما است.
- آب و هوای کندهار در تابستان گرم می‌باشد.
- اکثریت مردم کندهار به زبان پشتو صحبت می‌کنند.

بشنو و بگو

در ولایت کندهار کدام جاهای تاریخی وجود دارد؟

میوه‌های مشهور ولایت کندهار کدام‌ها اند؟

نگهداری و حفظ آثار باستانی چه اهمیت دارد؟

❖ کندهار از ولایت‌های باستانی کشور ما است، در این ولایت آثار تاریخی زیادی وجود دارد که مشهورترین آن‌ها چهل‌زینه می‌باشد.

❖ انار و انگور از جمله میوه‌های مشهور ولایت کندهار می‌باشد.

لغت‌ها		
شماره	لغت	معنا
۱	استفاده	فایده گرفتن
۲	طریق	راه

نظر تان را در باره چگونگی حفظ آثار و آبدیه‌های تاریخی کشور بنگارید.

ادیسن

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، با ادیسن آشنا شوند و کلمه‌های متضاد

متن را پیدا کرده بتوانند.

پرسش‌ها

برق در زنده‌گی انسان‌ها چه اهمیت دارد؟

گفته می‌توانید، از برق برای چه کارها استفاده صورت

می‌گیرد؟

ادیسن در سال ۱۸۴۷م. در شهر میلان کشور ایتالیا به دنیا آمد و در هفت ساله‌گی شامل مکتب گردید. روزی او از مکتب به خانه باز گشت و یادداشتی را به مادرش داده، گفت: این را معلم به من داد و گفت: «فقط مادرت بخواند». مادرش در حالی که اشک از چشمانش سرازیر بود برای او چنین خواند: فرزند شما یک نابغه است و این مکتب برای او کوچک می‌باشد؛ آموزش او را خود به عهده بگیرید.

سال‌ها گذشت و مادرش از دنیا رفت؛ روزی ادیسن که اکنون بزرگ‌ترین مخترع قرن است، در کنج خانه، خاطراتش را مرور می‌کرد؛ برگه‌یی در میان شکاف دیوار دید. آن را با کنجکاوی به دست آورد و خواند. در آن

نوشته بود: کودک شما کودن است، از فردا او را به مکتب راه نمی‌دهیم.
ادیسن ساعت‌ها گریست و در خاطراتش نوشت: توماس ادیسن، کودک
کند ذهنی بود که توسط یک مادر قهرمان به نابغهٔ قرن تبدیل شد.
کشف انرژی برق در ۲۱ اکتوبر ۱۸۷۹م. مهم‌ترین اختراع و میراث
او به جامعهٔ انسانی می‌باشد که به وسیلهٔ آن شب تاریک به روز روشن
تبدیل گردیده است.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های جدید آن را بیرون نویس کنید.

☆ متن درس را با آواز بلند بخوانید.

☆ برای واژه‌های (نابغه، مخترع، کنجکاو و قهرمان) روی تخته یک یک جمله بنویسید.

☆ کلمه‌های زیر را در کتابچه‌هایتان رونویس نموده، ضدمعنای هر یک را مقابلش بنویسید.

۱- اشک ۲- شب

۳- کوچک ۴- روشن

بشنو و بگو

☆ برق کدام سهولت‌ها را در زندگی ما فراهم ساخته است؟

☆ برق توسط کی و در کدام سال اختراع گردید؟

☆ در گروه‌ها پیرامون اهمیت و فایده‌های برق بحث کنید.

در مورد تفاوت‌های وسایلی که در دو تصویر زیر آمده است و هر کدام سهولت‌ها را به میان آورده است، صحبت کنید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	نابغه	کسی که دارای هوش و استعداد فوق العاده باشد
۲	مخترع	اختراع کننده، کسی که چیزی را ایجاد کند
۳	برگه	تکه کاغذ
۴	شکاف	درز، چاک
۵	کنجکاوی	غور و دقت
۶	مرور	از نظر گذراندن

صنعت‌های دستی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، پیرامون صنعت‌های دستی و اهمیت آن در اقتصاد کشور معلومات به دست آرند.

☆ به نظر شما صنعت‌های دستی در اقتصاد کشور چه اهمیت دارد؟

☆ آیا صنعت‌های دستی مشهور کشور را نام برده می‌توانید؟

صنعت‌های دستی هر کشور، میراث فرهنگی مردم آن بوده، نشان دهنده کارکردها و فعالیت‌های مردمان آن کشور در طول تاریخ می‌باشد. میراث‌های فرهنگی کشور ما، تنها حاصل کار شخصیت‌های نامدار تاریخ نه؛ بلکه نتیجه زحمت تمام مردم وطن عزیز ما می‌باشد؛ همان‌گونه که هر شخص نظر به ذوق و استعداد خود و نیازهای جامعه می‌تواند پیشه یا مسلکی را انتخاب کند؛ بدین ترتیب تنوع پیشه‌ها و صنعت‌ها در افغانستان به میان آمده است.

صنعت‌های دستی افغانستان را که قدامت تاریخی و شهرت جهانی دارد، چنین می‌توان نام برد: گلیم‌بافی، قالین‌بافی، نمدبافی، بوریا‌بافی، کاشی‌کاری، کلالی، کندن کاری چوب، شیشه‌سازی، سوزن‌دوزی، گچ‌کاری و غیره. از جمله صناعت‌های دستی، شیشه‌سازی و گچ‌کاری هرات، قالین‌بافی ولایت‌های شمال، سوزن‌دوزی زنان ولایت کندهار و کندن کاری چوب ولایت نورستان شهرت جهانی دارد.

صنعت‌های دستی در بلند بردن اقتصاد کشور نقش ارزنده و مهم داشته و از جمله صادرات مهم کشور ما می‌باشند.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

نام چند صنعت دستی کشور را روی تخته بنویسید.

دو سطر متن درس را در کتابچه‌های خود املا بنویسید.

بشنو و بگو

چگونه می‌توان از طریق صناعت‌های دستی اقتصاد خانواده و کشور را تقویت کرد؟

در کشور ما کدام صناعت‌های دستی بیشتر مشهور است؟

صنعت قالین‌بافی کدام منطقه‌های کشور شهرت جهانی دارد؟

به تصویرهای زیر نگاه کرده، در مورد هر یک صحبت کنید.

لغت‌ها

معنا	لغت	شماره
پیشه، هنر، ساختن	صنعت	۱
چیزی باقی مانده از گذشته‌گان	میراث	۲
علم و دانش، ادب و معرفت، تعلیم و تربیت	فرهنگ	۳

کارخانه‌گی

کلمه‌های (صنعت، قالبین بافی، معماری و نجاری) را در جمله‌های مناسب به کار برده، در

کتابچه‌های خود بنویسید و زیر اسم‌ها و فعل‌های آن خط بکشید.

ابوعلی سینای بلخی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد شخصیت‌ها و دانشمندان نامدار کشور آگاهی حاصل نمایند.

آیا می‌دانید ابوعلی سینای بلخی کی بود؟

به نظر شما دانشمند به چه کسی گفته می‌شود؟

ابوعلی حسن بن عبدالله در سال ۵۷۰ هـ. ق. در یکی از روستاهای بخارا در خانواده‌ای با دانش به دنیا آمد. پدرش عبدالله از اهالی بلخ و مادرش از بخارا بود. ابوعلی سینا از آوان کودکی هوش و ذکاوت زیاد داشت. قرآن کریم، حساب، ریاضیات و صرف و نحو را نزد پدر خویش آموخت.

در پنج سالگی به مکتب رفت و پس از فراگیری علوم متداول آن

روزگار؛ مانند: حفظ قرآن کریم، ریاضیات، صرف و نحو و غیره سر آمد
روزگار خویش گردید.

در هنگام فراغت به گردش در دشت و صحرا می‌رفت و از مشاهده
طبیعت لذت می‌برد و کسب تجربه می‌نمود. به گیاهان و حیوان‌ها علاقه
ویژه داشت، از این رو به دانستن خواص گیاهان دارویی علاقه‌مند گردید.
ابن سینا از نامدارترین فیلسوفان و دانشمندان جهان اسلام می‌باشد
که به نام طبیب شرق نیز شهرت یافته است. ابن سینا آثار زیادی از خود
بر جا گذاشته است که تعداد آن‌ها به ۴۵۰ جلد کتاب و رساله در علوم
مختلف می‌رسد. بیشترین آثار او در طب و فلسفه است. مشهورترین
آن کتاب‌های قانون در طب و شفا در فلسفه می‌باشد؛ چنانچه تا امروز
در دانشگاه‌های شرق و غرب تدریس می‌گردد.

نمونه سخن

زان پیش که از جهان فرومانی فرد

آن به که نبایدت پشیمانی خورد

امروز بکن! چو می‌توانی کاری

فردا چه کنی؟ چون نتوانی کاری

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل را از متن درس بیرون‌نویس کنید.

واژه‌های مشکل را به کمک معلم معنا نموده، در جمله‌های مناسب به کار ببرید و در کتابچه‌های

خود بنویسید.

در مورد زنده‌گی آینده خود یک متن بنویسید و آرزوهای خود را در آن انعکاس دهید.

بشنو و بگو

نام مکمل ابوعلی سینای بلخی چیست؟

به مفهوم درس و معنای شعر توسط معلم گوش فرا دهید.

ابوعلی سینای بلخی را به کدام لقب یاد می‌کردند؟

کدام آثار ابوعلی سینا در شرق و غرب تدریس می‌گردد؟

به دوستان بگو

ابوعلی سینا، دانشمند و فیلسوف بزرگ خراسان زمین (افغانستان کنونی) است که از خود آثار

زیادی برجای گذاشته است. در علم طب بیشترین اکتشافات را نموده که نوشته‌های او تا به حال

مورد استفاده دانشمندان قرار دارد. در شعر نیز دسترسی داشته و از او اشعاری به زبان‌های دری

وعربی وجود دارد.

کتاب قانون و شفا در طب و فلسفه توسط ابوعلی سینا نوشته شده است که تا امروز در دانشگاه‌های

دنیا تدریس می‌گردد.

لغت‌ها

معنا	لغت	شماره
خاص	ویژه	۱
حکیم، عالم	فیلسوف	۲
پسر	ابن	۳
جداشدن، یک و تنها	فرد	۴

چهار بیت اول شعر را در کتابچه‌های خود رونویس کنید.

نمونه شعر ابن سینا را حفظ کنید.

عبدالعلی مستغنی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، پیرامون شخصیت ادبی عبدالعلی مستغنی معلومات به دست آورده و صفت‌ها را در متن تشخیص کرده بتوانند.

پرسش‌ها

کدام شاعران را می‌شناسید؟

شعر کدام شاعر را حفظ دارید؟

عبدالعلی مستغنی، شاعر کشور ما فرزند ملا رمضان می‌باشد که در سال ۱۲۹۳ هـ. ش. در بالا حصار کابل تولد شده است. او آموزش‌های نخستین را از پدرش آموخت و بعد به فراگیری علوم متداول آن زمان پرداخت؛ چون ذوق و استعداد هنری داشت به زودی شاعر شد و به زبان‌های دری و پشتو شعر سروده است که مورد پسند اهل ادب قرار گرفت، مستغنی به زبان عربی نیز تسلط داشت.

او مدتی به حیث استاد مضمون ادبیات دری، در لیسه حبیبیه خدمت نموده است. عبدالعلی مستغنی در سال ۱۳۵۲ هـ. ش. وفات کرد.

نمونه سخن

وطن را از معارف می دهد اهل وطن رنگی
بلی، باشد چمن را از گل و سرو و سمن رنگی
دهند از سعی خویش این خانه را اهل وطن زینت
که بیجوش ریاحین نیست بر روی چمن رنگی

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و صفت‌ها را از آن بیرون‌نویس کنید. ☆

متن درس را با آواز بلند بخوانید. ☆

جمله زیر را با کلمه مناسب در کتابچه‌های خود تکمیل کنید. ☆

عبدالعلی مستغنی شهیر کشور ما است.

(نویسنده، مؤرخ، شاعر و خبرنگار)

دو بیت اخیر متن را روی تخته املا بنویسید. ☆

بشنو و بگو

عبدالعلی مستغنی کی بود و به کدام زبان‌ها شعر سروده است؟ ☆

مفهوم شعر را بیان کنید. ☆

جمله‌هایی را که در آن‌ها صفت به کار رفته است از متن درس انتخاب نموده و با آواز بلند

بخوانید.

☆ صفت کلمه‌یی است که حالت و چگونگی اسم را بیان می‌کند؛ مانند:

خوب - خوبتر ، بهتر - بهترین

شماره	لغت‌ها	معنا
۱	استعداد	توانایی
۲	سمن	نام گل
۳	مؤرخ	تاریخ نویس
۴	زینت	آرایش
۵	ریاحین	جمع ریحان، گیاهی خوشبو
۶	شهریر	مشهور، نامدار

کلمه‌های (بزرگ، خوب، شهریر و شیرین) را در جمله‌های مناسب به کار برده، در کتابچه‌های خود

بنویسید.

لطیفه

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و مفهوم آن را بدانند.

☆ به نظر شما لطیفه به کدام موضوعات می‌پردازد؟

☆ آیا تا حال کدام لطیفه یا قصه خوانده یا شنیده اید؟

☆ به نظر شما اگر انسان تنبل و کاهل باشد چه ضرر می‌کند؟

در یکی از قریه‌های دور از شهر یک زن و شوهر تنبل زنده گی می‌کردند،
آن‌ها گاو و گوساله‌یی داشتند که از شیر آن استفاده می‌نمودند.

شوهر، روزانه گاو را برای چراندن به چراگاه می‌برد و نزدیک شام دوباره آن را به خانه می‌آورد. زن وظیفه داشت که علاوه بر پخت‌وپز و دیگر کارهای منزل، بعد از آمدن شوهرش دروازه قلعه را نیز ببندد. یک شب زن فراموش کرده بود که دروازه را ببندد، هنگام خواب به شوهرش

گفت: امشب تو باید آن را ببندی، مبادا دزد بیاید و وسایل خانه و گاو ما را ببرد؛ اما شوهرش قبول نکرد. آن‌ها در حال گفتگو بودند که دزد آمد، زن و شوهر از دیدن دزد وارخطا شده، حیران ماندند. دزد دید که کسی مزاحمش نیست، با جرأت داخل خانه شده، وسایل خانه و گاو را برد؛ چون ساعتی گذشت و دزد دور شد، شوهر به خانمش گفت: حالا برو و دروازه را ببند! زن گفت: ضرورت نیست که دروازه را ببندم؛ زیرا به غیر از من و تو هیچ چیز دیگر در خانه باقی نمانده است.

که چون کاهلی پیشه گیرد جوان

بماند تنش پست و تیره روان

فردوسی

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

مفهوم لطیفه را در دو جمله بنویسید.

بیت زیر را به نثر تبدیل کنید.

بماند تنش پست و تیره روان

که چون کاهلی پیشه گیرد جوان

☆ در بارهٔ تنبلی و عواقب آن نظر خود را بیان کنید.

☆ چرا مرد دروازهٔ قلعه را بسته نکرد؟

☆ وقتی مرد دروازهٔ قلعه را بسته نکرد چه نتیجه گرفت؟

☆ از لطیفه چه نتیجه گرفتید؟ بیان کنید.

☆ اگر انسان تنبلی و کاهلی را جزء عادت‌های خود سازد چه ضررهایی را متقبل می‌شود؟

☆ در گروه‌ها پیرامون ضررهای تنبلی صحبت کنید.

به دوستانت بگو

☆ تنبلی و کاهلی از عادت‌های بد و ناپسند است.

☆ انسان تنبل و بیکاره هرگز در کارهای خود موفق نمی‌شود و در زنده‌گی به مشکلات زیاد

مواجه می‌گردد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	هنگام	وقت
۲	کاهلی	تنبلی
۳	مزاحم	زحمت دهنده
۴	روان	روح
۵	متقبل	قبول کننده

لطیفه را در کتابچه‌های خود بنویسید و معنای لغت‌ها را حفظ کنید.

ابریشم

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، طریقه به دست آوردن ابریشم را دانسته و زمان‌های فعل را در متن تشخیص دهند.

پرسش‌ها

☆ در رسم چه را می‌بینید؟

☆ نام کرم پیله را شنیده اید؟

☆ آیا می‌دانید تکه ابریشمی از چه به دست می‌آید؟

نسیم از طرف اداره‌یی که در آن کار می‌کرد، برای چند روز به هرات رفته بود. هنگام برگشت برای خواهرش فاطمه دو دانه دستمال تحفه آورد. فاطمه از تحفه او بسیار خوش شد و گفت: نسیم جان، چرا یک دستمال نسبت به دیگرش نرم و لطیف است؟ نسیم گفت: دستمالی که نرم و لطیف است از ابریشم بافته شده است و آن دستمال دیگر از سند.

فاطمه از برادرش پرسید: سُنْد و ابریشم، از هم چه فرق دارند؟
تکه سُنْدی از سُنْد به دست می آید. این تکه سنگین است و عرق بدن
را نیز جذب نمی کند. سُنْد از یک نوع گیاه به دست می آید. تکه ابریشمی
از ابریشم به دست می آید که نرم و لطیف است. ابریشم از کرم پيله
حاصل می شود. کرم پيله را به نام کرم ابریشم نیز یاد می کنند، تربیه کرم
پيله در ولایت های هرات، کندز، بغلان، بلخ و کندهار صورت می گیرد. در
کشور ما از ابریشم پارچه های قناویز، لنگی، دستمال و بعضی پارچه های
دیگر می بافند. پارچه ابریشمی در دنیا قیمت و ارزش زیاد دارد.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید.

☆ به خوانش متن درس توسط معلم دقت کنید.

☆ متن درس را با آواز مناسب بخوانید.

☆ جمله های زیر را در کتابچه های خود نوشته؛ زمان های فعل را آن مشخص سازید.

۱- نسیم به هرات رفته بود.

۲- سُنْد از یک نوع گیاه خاص به دست می آید.

۳- نسیم سال آینده به ولایت بلخ خواهد رفت.

☆ در گروه ها پیرامون به دست آوردن ابریشم و چیزهایی که از آن بافته می شود صحبت کنید.

بشنو و بگو

☆ چرا یک دستمال فاطمه نسبت به دیگرش نرم و لطیف بود؟

☆ سند و ابریشم از هم چه فرق دارند؟

☆ در جمله (فاطمه از برادرش پرسید) کدام کلمه فعل است؟

به دوستان بگو

☆ صنعت ابریشم از مشهورترین صنایع کشور ما است که در رشد اقتصاد ما اهمیت زیاد

دارد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	نوع	قسم
۲	لطیف	نرم و نازک
۳	قناویز	پارچه ابریشمی ساده و سرخ رنگ

کارخانه‌گی

هر یک از کلمه‌های (ابریشم، سند و تحفه) را در جمله‌ها طوری به کار ببرید که هر سه زمان

فعل در آن‌ها مشخص شود.

ترانهٔ معارف

افغانستان ما جان و جهان ما

ای هست و بود ما ای تار و پود ما

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علم است شعار ما، بس افتخار ما

بد خواه ظلمتیم ضد جهالتیم

در کسب معرفت با عزم و همتیم

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علم است شعار ما، بس افتخار ما

ما کار می‌کنیم پیکار می‌کنیم

بار دیگر ترا گلزار می‌کنیم

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علم است شعار ما، بس افتخار ما

بد گر نظر کند باری به گلشنت

شرمنده دشمنت از آهین تننت

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علم است شعار ما، بس افتخار ما

حافظ ترا خدا ای مهد آریا

این است روز و شب ما را همین دعا

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علم است شعار ما، بس افتخار ما